

Naša anketa

Blíži sa 25. výročie „nežného prevratu“, a tak je na mieste otázka: Čo vám november '89 dal a v čom vás sklamal?

Pavol Stuchlý, tajomník ObIV SZPB, Dolný Kubín: November 1989 mi dal zmenu v myslení a konaní. Vzal mi stereotyp konania podľa nejakej šablóny.

Štefan Tichý, tajomník ObIV SZPB Martin: Dal mi reštauráciu kapitalizmu, ktorý plodí nezamestnanosť; bezdomovcov; divokú privatizáciu; drogy; lúpeže; vraždy; demontáž sociálneho štátu; zradu obyčajných ľudí. Najviac ma sklamal: Pravda zvíťazí – tá bohatá a silnejšia!

Dušan Sabol, predseda ZO SZPB Istebné: Chudobu, neúctu k vybudovaným dielam našich predkov, klamstvo a okrádanie človeka človekom pre hŕstku novodobých šľachticov – parazitov. V tejto „demokratúre“ zbohatlíkov, keď najväčší uzurpátor dostal Nobelovu cenu mieru, bolo by načase vyhlásiť cenu Václava Havla za 25 rokov „blahobytu“. Nože skúste porozmýšľať, ktorý politik Slovenska by ju mal dostať ako prvý?

Ján Dzurej, tajomník ObIV SZPB Spišská Nová Ves: November '89 priniesol niektoré klady (sloboda tlače, vierovyznanie, cestovanie do zahraničia bez víz). Nedostatky: divoká privatizácia, likvidácia strojárnských firiem ZŤS Dubnica, Martin, Detva, Prakovce a iné – presun zbrojárskej výroby do Plzne. Z večera do rána miliardári, zhoršené vzťahy na pracoviskách, ale aj v spoločnosti, nárast bezdomovcov, veľká priepasť medzi chudobou a bohatými. My odbojáři budme ako jedna rodina!

Rudolf Václavík, tajomník ObIV SZPB Lučenec: Som z toho sklamaný, pretože sa rozpredali a likvidovali fabriky, ľudia sú nezamestnaní, nastala chudoba, objavili sa bezdomovci, zbranie. Štvrtina sú zbohatlíci, ostatných nečaká lepšia vidina budúcnosti. Rozmohlo sa úžerníctvo s pôžičkami. Súdy a vláda s tým nič nerobia.

Štefan Bartoš, predseda ZO SZPB Jána Rýsa, B. Bystrica: Nič mi nedal, sklamal ma v tom, že vyhlasovaná demokracia sa v našej spoločnosti neujala. Spoločnosť navyše nemá ani svoju ideu, o ktorú by sa usilovala!

Perlička

Furrerov samopal

Nie, nie je to chyba. Naozaj ide o Furrerov, no nie o Führerov samopal. I keď obaja mali rovnaké meno – Adolf. Švajčiar Adolf Furrer, ktorý už v roku 1919 skonštruoval jeden z prvých samopalov (presnejšie pištoľ-gulometov) na svete, bol riaditeľom zbrojárskeho závodu v Berne, ktorý vyrábal aj známu „Parabellu“. A práve na báze „Parabelly“ s predĺženou hlavňou A. Furrer skonštruoval svoju pištoľ-gulomet MP1919, prerobiac úderníkový mechanizmus na automatickú strelbu dávkami. Napriek tomu, že Furrerov samopal úspešne prešiel skúškami, vo výsledku bol zložitejší, ťažší a drahší ako nemecký MP-18/1, ktorý sa objavil rok predtým. Preto nebol prijatý ani do sériovej výroby a ani do výzbroje. Naopak, Švajčiarsko začalo od roku 1920 v licencií vyrábať jeho nemeckého konkurenta. Tak pre potreby vlastnej armády, ako aj na export.

-admi-

Vďaka vám, srbskí bojovníci!

„Na priečelí Veliteľstva zmiešaného leteckého krídla v Sliachi slávnostne odhalili pamätnú tabuľu dvom pilotom Juhoslovanskeho kráľovského leteckého útvaru protifašistického odboja.

Sava Poljanec, rodák zo slovenského Mariboru, a Arsenije Boljevič z obce Gornja Gorica sa pred sedemdesiatimi rokmi aktívne zapojili do Slovenského národného povstania. Odhalenie pamätnej tabule inicioval Spolok Srbov na Slovensku, – zaznelo do rozhlasového éteru priamo zo Sliacha dňa 28. októbra.

Základné informácie o týchto srbských bojovníkoch nám prezradil historik Peter Šumichrast z VHÚ. Uviedol, že do povstaleckých bojov sa zapojili ako príslušníci našej kombinovanej letky.

A ako sa k nám dostali? Od roku 1941 boli ako nemeckí zajatci transportovaní do rôznych zajateckých táborov v okupovanej Európe. Po úteku sa dostali na Slovensko, boli zaistení a spolu s francúzskymi vojnovými zajatcami umiestnení do zajateckého tábora v Humennom. Z neho boli presunutí do iného, v Horných Obdokovciach pri Topoľčanoch, odkiaľ po vyhlásení Povstania opäť unikli a doputovali až na Tri Duby.

Na Slovensku bojovali do 8. októbra 1944, potom padlo rozhodnutie preškoliť ich na sovietske stíhače La 5FM. Tento výcvik však nedokončili, pretože boli presunutí do Moskvy a zaradení k juhoslovanskej vojenskej misii.

Miroslav MINÁR, snímky Pavol Vitko

Tabuľu odhalili veľvyslanec Srbska v SR J. E. Šani Dermaku a veliteľ Vzdušných síl OS SR brigádny generál Miroslav Korba.

Súčasťou slávnostného aktu bolo aj odovzdanie Pamätnej medaily k 70. výročiu SNP a ukončenia druhej svetovej vojny in memoriam potomkom oboch juhoslovanských pilotov: Gale Ladišičovej (18), pravnučke Arsenija Boljeviča, a Savovi Poljanecovi (32), vnukovi Savu Poljanca.

O Povstaní aj v ďalekom Kazachstane

Pri príležitosti 70. výročia SNP otvorili v Národnej akademickej knižnici Kazachstanu 24. októbra výstavu historických fotografií.

Na slávnostnom podujatí sa zúčastnili zástupcovia veľvyslanectiev, čitatelia knižnice, novinári a predstavitelia miestnej inteligencie. S úvodným slovom vystúpili mimoriadne a splnomocnený veľvyslanec SR v Kazachstane a Kirgizsku Peter Juza a generálna riaditeľka tamojšej Národnej akademickej knižnice Umitchan Munalbajevová.

Ako v príhovore zdôraznil náš veľvyslanec, SNP sa svojím vojenským, národným a medzinárodným významom stalo jedným z najvýznamnejších medzníkov novodobých dejín Slovenska. V Povstaní bojovali príslušníci 32 národov, z toho vyše tritisíc občanov vtedajšieho Sovietskeho zväzu vrátane Kazachov a Kirgizov. Ich spoločným nepriateľom boli fašisti. (ao)

Odbojáři v sídle Európskeho parlamentu

Boli sme pri tom! Delegácia SZPB vedená predsedom Pavlom Sečkárom bola v štrasburskom sídle Európskeho parlamentu (EP) vo chvíli, keď poslanci schválili novú Európsku komisiu, ktorá vzišla z májových voľieb. V stredu 22. októbra presne o 12.28 h bezpečnou väčšinou 423 hlasov od zástupcov politických skupín Progresívna aliancia socialistov a demokratov (v nej je aj Smer-SD) a Európskej ľudovej strany (kresťanskí demokrati a stredopravi) odobrila „európsku vládu“ na čele s bývalým luxemburským premiérom Jeanom-Claudom Junckerom.

Proti hlasovalo 209 poslancov (predovšetkým euroskeptici, radikálna ľavica a zelení), zdržalo sa ich 67. V súčasnosti má EP 751 členov z 28 krajín. V Štrasburgu sa koná dvanásťkrát do roka jeho plenárne zasadanie, rokovania výborov prebiehajú v Bruseli. Do tretice, administratívne úrady – tzv. generálny sekretariát EP – sídlia v Luxemburgu. (Pokračovanie na str. 5)

Zbigniew Brzezinski: Lotor a jeho pyšný kmotor

Na „Islamský štát“ padajú americké bomby. Decimujú aj sýrske deti a rafinérie. Že to nedopadne o nič lepšie ako v Iraku či Afganistane, o tom si už šepká aj Obamova generalita. Kde sa tá rakovina vzala, prezradil aj Zbigniew Kazimierz Brzezinski.

Po prvýkrát už pred vyše tridsiatimi rokmi. Osobitne šľavnato to vyjadril v rozhovore s Patrickom Cockburnom a Jeffreyom St. Clairom. V roku 1998 ho publikoval portál counterpunch. Dnes ide o dvojnásobne aktuálne čítanie:

Bývalý riaditeľ CIA Robert Gates vo svojich memoároch (Z tieňa) vyhlásil, že americké špiónažne služby sa spoliehali na pomoc mudžahedínov v Afganistane 6 mesiacov pred sovietskou intervenciou. Pýtajú sa Cockburn a St. Clair: V tom čase ste boli poradcom Cartera pre otázky štátnej bezpečnosti. Je to tak?

Brzezinski: – Áno. Podľa oficiálnej historickej verzie USA začali mudžahedínom pomáhať v roku 1980, teda až po invázii Sovietskej armády do Afganistanu 24. decembra 1979. No v skutočnosti, držanej v tajnosti, to bolo úplne inak: prvú smernicu o tajnej pomoci odporcom prosovietskeho režimu v Kábule podpísal prezident Carter 3. júla 1979. V ten deň som prezidentovi napísal, že táto

pomoc vyvolá sovietsku vojenskú intervenciu.

Keď Sovietsi intervenciu zdôvodnili, že v Afganistane čelia utajovanej inscenácii Spojených štátov, neverilo sa tomu. Malo to však pravdivý základ. Ani dnes ničoho neľutujete?

Brzezinski: – Čo mám ľutovať? Tajná operácia bola skvelým nápadom. Viedla k zatahnutiu Rusov do afganskej pasce a vyodo mňa chcete, aby som ju oľutoval? V deň, keď Sovietsi oficiálne prekročili hranice, som prezidentovi Carterovi napísal: Teraz máme šancu nadeliť ZSSR jeho vietnamskú vojnu.

A naozaj, Moskva musela 10 rokov viesť vojnu, ktorú nedokázala vydržať, zapojila sa do konfliktu, ktorý viedol k demoralizácii sovietskeho impéria a nakoniec k jeho rozpadu.

Neľutujete ani podpory islamistov, ktorá vyzbrojila a vycvičila teroristov?

Brzezinski: – Čo je vo svetových dejinách najdôležitejšie zo

všetkeho? Taliban alebo kolaps sovietskeho impéria? Pár rozgurážených moslimov alebo oslobodenie strednej Európy a koniec studenej vojny?

Pár rozgurážených moslimov? Dnes je predsa islamský fundamentalizmus hrozbou pre celý svet!

Brzezinski: – Nezmysel! Hovorí sa, že Západ má vo vzťahu voči islamu globálnu politiku. To je hlúposť. Žiadny globálny islam neexistuje. Chce to pozeráť sa na islam racionálne bez demagógie a emócií. Je to dominantné náboženstvo sveta s 1,5 miliardami veriacich.

Čo má však spoločné saúdskoarabský fundamentalizmus s umierneným Marokom, pakistanským militarizmom, egyptským prozápadným alebo stredoázijským sekulárnym prístupom? O nič viac, než čo navzájom spája kresťanské krajiny.

Zdroj: How Jimmy Carter and I Started the Mujahideen.

Podľa StřípkýZešvéta.cz 13. októbra 2014

Prečo iba Novorusko môže zachrániť ukrajinský národ?

Základná chyba pri analýze parlamentných volieb na Ukrajine spočíva v tom, že sa k nim pristupuje z tradičného názorového uhla. Podľa tejto logiky: keďže sa konali voľby, treba hovoriť o počtoch zúčastnených voličov, o tom, aké strany sa dostali do parlamentu a aké nie, o možných parlamentných koalíciách, či bude parlament stúpencom vojny alebo mieru, a aj o perspektívach Verchovnej rady, hovorí Lev Kryštanovič, bieloruský doktor filozofických vied.

Paradoxom je, že tieto počty vôbec neodrážajú reálnu ukrajinskú skutočnosť. Súčasná Ukrajina je totiž bábkovým štátom. A preto od jeho volieb nezáležalo vôbec nič! Stále to závisí len od toho, kto túto krajinu riadi. No a pre nikoho nie je tajomstvo, že Ukrajinu riadia USA. A teda aj USA uskutočnili voľby na Ukrajinu.

Samozrejme, že ich neurobili pre ukrajinský ľud, ale pre svoje militaristické záujmy na území, ktoré kontrolujú. Ako hovoril Zbigniew Brzezinski, „povinnosti imperiálnej geostratégie USA spočívajú v odvrátení komplotu vazalov, v zachovaní pokory rabov a v nedopustení zjednotenia barbarov“.

Rozšírime si to: vazali – to sú štáty Európskej únie a ďalšie, im analogické krajiny; **rabi** – to sú Ukrajina, Gruzínsko, Moldavsko a im analogické bábkové v iných regiónoch planéty; **barbari** – to sú

krajiny v postsovietskom priestore, ktoré sa usilujú o zjednotenie.

No a práve to je ona reálna americká „demokracia“, predurčená pre iné krajiny.

Na to, aby sa táto „demokracia“ realizovala na Ukrajine, musela sa v nej upevniť konfrontačná situácia. Čo Američania svojimi voľbami na Ukrajinu aj dosiahli. Tu nejde o legitimizáciu moci. Na Ukrajinu išlo o dosiahnutie vojny všetkých proti všetkým! V tom je pravda pravdúca amerických volieb na Ukrajinu.

Verchovná rada sa stala neonacistickou, banderovskou, pohoršujú sa prostí politici. Ale veď ona už aj do volieb bola rovnako banderovskou i neofašistickou. Aj Jaceňukova vláda bola banderovská. Aj prezident Porošenko neušiel ďaleko od banderovcov. Stačí si všimnúť len prenesenie Dňa obrancu vlasti z 23. februára na 14. októbra. Ide o čisto banderovský akt, ktorý má ukázať,

s kým vlastne Porošenko „pečie“: s ukrajinským národom alebo s banderovcami. No a on nijako nezaváhal a vybral si banderovcov.

Rozvažuje sa tiež, že kto vo voľbách vlastne vyhral: zástancovia vojny alebo mieru? Naivné uvažovanie. Akoby existoval medzi týmito názvami nejaký rozdiel. Vyslovme paradox: nijakí zástancovia vojny ani nijakí zástancovia mieru na Ukrajine neexistujú. Na Ukrajinu je totiž len zostava Pax Americana, čiže strana „mieru po americky“, a to znamená pre Ukrajinu vojnu.

Tak vyzerá ona demokracia po americky. Alebo, ako hovoril, „veľký priateľ“ ukrajinského národa Zbigniew Brzezinski, „udržanie tohto platzdarmu a jeho rozšírenie ako trampolíny na posun demokracie má priamu súvislosť s bezpečnosťou Spojených štátov“.

Čiže nie nijaká celistvosť Ukrajiny, ale bezpečnosť USA – to udejíma americkú byrokraciu a vojenstvo pri posúvaní NATO na východ.

Už len z tohto musí byť jasné, že iba Novorusko dokáže zachrániť ukrajinský národ od banderovských bábov a ich západných bábkohercov.

Podľa regnum.ru, 30. október 2014

V Británia dobojovala 13-ročnú vojnu v Afganistane

Symbolom toho bolo spustenie zástavy (26. 10.) na svojej poslednej základni Camp Bastion a odovzdanie kontroly nad ňou afganským silám.

Briti tak skončili svoju najdlhšiu vojnu v novodobej histórii, pričom Spojené kráľovstvo v nej stratilo 453 vojakov.

Čo píšú iní

■ Nacistická bunka nemeckých školákov

V Nemeckom Leipzigu sa vedie vyšetrovanie celej školskej triedy. U jej 14–15-ročných žiakov sa našli fotografie, na ktorých sa jeden druhého zdravia nacistickým gestom pravou rukou. No a k tomu sa na sociálnej sieti našli ich vyjadrenia vychvaľujúce Hitlera.

Keď sa to úrady a rodičia dozvedeli, tak zdúpneli. V súlade s nemeckým zákonodarstvom môžu byť jednotlivci za tieto činy odsúdení až na polročné väzenie, ak ide len o prvé porušenie zákona.

Life News uviedli, že deti sa nakazili „bacilom nacizmu“ po návšteve koncentračných táborov, ktorá bola súčasťou učebných osnov.

LifeNews, október 2014

■ 70-výročie oslobodenia Ukrajiny

Pri príležitosti 70. výročia oslobodenia od nacizmu (28. október 2014) gratuloval Ukrajincom aj ruský prezident V. Putin. Celoštátnu oslavu tohto dňa zaviedol výnosom zo dňa 21. októbra 2009 prezident Viktor Juščenko.

„Naši otcovia a dedovia spolu, v jednom šíku, odvážne a neohrozene bojovali za slobodu a nezávislosť vlasti, ničili nepriateľa a blížili sa k očakávanému víťazstvu. Sme povinní starostlivo zachovávať odkaz nimi nám zanechanej tradície bratského priateľstva a vzájomnej pomoci. Osobitne dôležité je vychovávať nastupujúcu generáciu na vysokých vlasteneckých hodnotách, aktívne brániť akýmkoľvek pokusom znovuzrodenia fašistickej ideológie, rozpútavania nepriateľstva medzi národmi a falzifikácie našej spoločnej histórie,“ – hovorí sa v telegrame.

Podľa ria.ru, 28. október 2014

■ Duma zaviedla pokuty za symboliku profašistických organizácií

Poslanci ruskej Štátnej dumy prijali zákon o zákaze symboliky organizácií spolupracujúcich s fašistami alebo odmietajúcich výsledky Norimberského tribunálu.

Dokument predpokladá pokutovanie občanov, ktorí propagujú alebo používajú uvedenú symboliku, od jedného do 4000 rubľov, pre organizácie od 10 do 50 tisíc rubľov, alebo administratívnu väzbu do 15 dní.

Samozrejme, že takéto predmety budú konfiškované.

Podľa ria.ru, 24. október 2014

■ ÚS Talianska otvára cestu k výplate kompenzácií nacistickým väzňom

Taliansky ústavný súd priznal za neústavné rozhodnutie Haagskeho tribunálu o imunitě Nemecka: porušuje totiž základné ľudské práva, hovorí sa v článku, ktorý uverejnili noviny La Stampa.

Ak štát sám seba špiní vojnovými zločinmi alebo zločinmi proti ľudskosti, ak porušuje a popiera základné ľudské práva, zaručené ústavou, vtedy princíp imunity štátu, keď občania jedného nemajú právo žalovať iný štát, ustupuje cestu nevyhnutnosti ochrany vyšších práv. Také rozhodnutie vyslovil ústavný súd Talianska. Toto vytrpené rozhodnutie otvára cestu talianskym obetiam nacistických táborov na získanie kompenzácií za škody, ktoré im boli spôsobené.

Súd rozhodol, že neústavnými sú normy, nedovoľujúce talianskemu sudcovi určovať občiansku zodpovednosť druhého štátu za najhrubšie porušenia, ako sú vojnové zločiny a zločiny proti ľudskosti spáchané na národnom území a poškodujúce talianskych občanov.

Podľa La Stampa, 23. október 2014

■ Hitler opäť pomáha obchodu

Zvyčajne sa na švajčiarskych mliečnych výrobkoch dajú vidieť príjemné obrazy. No nedávno sa v predaji objavilo vyše dvetisíc balení šľahačky s portrétmi Adolfa Hitlera a Benita Mussoliniho.

Ako prvý na to upozornil čitateľ vydania „20 minút“, ktorý do redakcie poslal originálnu etiketu.

Výrobca začal vyšetrovanie, no zatiaľ nedokázal vyjasniť, ako sa tieto portréty dostali na také veľké množstvo obalov. A taktiež, prečo si to nikto nevšimol.

Toto nie je ojedinelý prípad, keď v Európe pomáhajú obchodu nacistickí diktátori. Podľa New York Times na jar nemecký výrobca nábytku našiel vo svojej produkcii keramické šálky s Hitlerovým portrétom.

Podľa pravda.ru, 23. október 2014

Pamätník legionárom v Palárikove

V Maďarsku sa začiatkom roka 1919 ujala moci ľavica na čele s Bélom Kúnom. Pod červenou zástavou chcela svojimi vojskami tzv. Maďarskej červenej armády vyviezť proletársku revolúciu aj do novovzniknutých štátoprávnych útvarov.

Nerešpektujúc dohody mocností už v apríli 1919 jednotky MČR prekročili Dunaj a začali obsadzovať južnú hranicu Československa. Proti nim boli nasadené jednotky československých legionárov, prevažne z talianskeho frontu. Statočne a hrdinsky, s nasadením vlastných životov sa im najmä v Nových Zámkoch a v okolí napríklad Slovenského Medera (dnešné Palárikovo) podarilo maďarské jednotky vytlačiť z územia Československa.

* * *

Občania Palárikova, obecné zastupiteľstvo na čele so starostom pplk. v zálohe a dlhoročným redaktorom armádneho vysielania Slovenského rozhlasu

Bernardom Rošteckým, vzdali padlým legionárom hold a česť, keď im v obci slávnostne odhalili pamätník.

Na spomienkovom stretnutí sa zúčastnili 2. zástupca N GŠ OS SR genmjr. Pavel Macko, predseda NSK Milan Belica, veliteľ ženíjného práporu Sereď Dalibor Jelínek a mnohí ďalší hostia.

„Ďakujem občanom Palárikova, že aj takýmto spôsobom si uchovávajú pamiatku vojakov, ktorí bojovali za slobodu a zvrchovanosť Československa. Pre súčasných profesionálnych vojakov je to inšpirujúce,“ povedal po odhalení pamätníka Pavel Macko.

Miroslav MINÁR, snímka OU Palárikovo

14. OKTÓBER

Vladimir Putin sa zúčastnil na oslavách 70. výročia oslobodenia srbského hlavného mesta spod nacistickej okupácie. V Belehrade sa konala veľká vojenská prehliadka za účasti stoviek vojakov a ruských akrobatov. Ruský prezident je v západných krajinách neželanou osobou, no v Srbsku ho očakávalo vrelé privítanie. Rusko a Srbsko majú dlhodobú úzku vzťahy, ktoré umocnil spor o Kosovo. Jeho jednostrannú nezávislosť odmietlo uznať Rusko spolu s piatimi členskými krajinami EÚ vrátane Slovenska.

Ukrajinská polícia sa dostala pred budovu parlamentu v Kyjeve do potýčok s niekoľkými tisíckami demonštrantov, ktorí hádzali kamene a dynamovnice a niektorí dokonca strieľali do okien zo vzduchoviek. V blízkosti demonštrovali aj prívrženci ultranacionalistickej strany Sloboda, ktorí od zákonodarcov požadovali priznanie osobitného štatútu Ukrajinskej povstaleckej armáde známej z 2. svetovej vojny pod označením banderovci.

17. OKTÓBER

Japonský premiér Šinzó Abe venoval ďalší rituálny dar chrámu Jasukuni v Tokiu, ktorý pripomína militaristickú minulosť krajiny počas 2. sve-

tovej vojny a vyvoláva pohoršenie najmä v Číne a Kórei. Hovorca čínskeho ministerstva zahraničných vecí vyjadril „vážne znepokojenie“ a upozornil, že vzťahy s Japonskom sa môžu rozvíjať len vtedy, ak druhá strana bude hlboko rozjímať o inváziách zo svojich dejín a jasne sa dištancuje od militarizmu.

23. OKTÓBER

Prezident Heinz Fischer sa v mene celej krajiny symbo-

stalo sa VO SVETE
14. 10.–28. 10. 2014

licky ospravedlnil tisíckam členov rakúskej armády, ktorí počas 2. svetovej vojny odmietli bojovať za nacistické Nemecko. Urobil to pri príležitosti odhalenia prvého pamätníka mužom, ktorých za zradu v podobe dezercie odsúdili na smrť. Na strane ríšskeho vodcu Adolfa Hitlera bojovali státisíce Rakúšanov.

25. OKTÓBER

Vyššie tisíc ľudí, vrátane miestneho starostu Andreasa Starkeho a arcibiskupa Ludwiga Schicka, v bavorskom 70-tisícovom meste Bamberg protestovalo proti pochodu asi 180 pravicových extrémistov, ktorí sa zamerali proti údajnému

zneužívaniu azylu utečencami. Účastníci antidemonštrácie niesli okrem iného transparenty s nápismi ako Niet miesta pre pravicový extrémizmus!

28. OKTÓBER

Sir Nicholas Winton si vo veku 105 rokov prevzal na špeciálnej ceremónii na Pražskom hrade z rúk českého prezidenta Miloša Zemana najvyššie štátne vyznamenanie ČR Rad Bieleho leva. Winton ako britský maklér v roku 1939 odviezol 669 židovských detí z Prahy v ôsmich vlakoch do Londýna a našiel im náhradné rodiny. Posledný vlak s 250 deťmi nacisti zadržali, pretože krátko pred jeho vypravením vypukla vojna. Ani jedno dieťa z tohto vlaku ju neprežilo. O jeho čine sa až do roku 1988 vôbec nehovorilo.

Poľský prezident Bronislaw Komorowski spolu so svojim izraelským kolegom Reuvenom Rivlinom slávnostne otvoril hlavnú výstavu múzea venovaného histórii židovskej komunity v Poľsku. Múzeum začali pred siedmimi rokmi stavať na mieste niekdajšieho varšavského geta. Netradičnú budovu modernej architektúry otvorili ešte viani, odvtedy do nej zavítalo až 400-tisíc ľudí. Hlavná výstava zahŕňa temné kapitoly života židovského obyvateľstva v Poľsku vrátane holokaustu. (ao)

Vedci: rast počtu obyvateľstva sa vymkol kontrole

Podľa analýzy založenej na štatistikách OSN sa rast obyvateľstva Zeme už vymkol kontrole a zastaviť ho už nedokáže ani 3. sv. vojna (vychádza sa z toho, že počet obetí tretej by sa rovnal súčtu obetí oboch doterajších vojen).

Austrálski vedci predpovedajú, že koncom 21. storočia dosiahne počet obyvateľstva 7 až 10 mld. ľudí.

Podľa profesora Caryho

Bradshawa je taký prudký rast neprípustný, pretože to dovedie k nedostatku potravín a k zhoršeniu klímy na Zemi. „Obyvateľstvo celej planéty

v poslednom storočí rastie tak rýchlo, že asi 14 % z doposiaľ všetkého ľudstva je našich súčasných rodákov... My a aj ostatní demografi si myslíme, že podobný rast je neživotaschopný a pre planétu nebezpečný z radu dôvodov. Najväčším je poškodzovanie ekológie a prostredia vôbec a aj nevyhnutnosť ako-tak nasýtiť túto masu ľudí.“

Podľa vz.ru, 28. október 2014

Oprava

V minulom čísle sme na tejto strane uverejnili článok pod názvom „Minister radí vojnovým sirotám“, v ktorom bolo nie celkom presne definované, kto je vojnová sirota a teda kto je oprávnená osoba na poskytnutie jednorazového finančného príspevku.

Nesprávne znenie bolo: ... oprávnená osoba: teda v čase vojny narodené dieťa rodičov, ktorí počas druhej svetovej vojny padli ako účastníci domáceho odboja, či československých zahraničných légií.

Správny je tento text: ... oprávnená osoba: teda dieťa rodičov, ktorí počas druhej svetovej vojny padli ako účastníci domáceho odboja, či československých zahraničných légií.

Mnohí chcú, no stále ho nemáme

Mnohí zo strany Smer-SD sú podľa Ľudovíta Kaníka naklonení tomu, aby sa pamätný deň vzniku Československej republiky (28. október) zmenil na štátny sviatok.

„Je to však otázka politickej vôle a pokiaľ tá v Smere nebude, tak za návrh nezahasuje nik,“ – povedal.

Nový štátny sviatok má niesť názov Deň úcty k dielu M. R. Štefánika – vznik samostatného česko-slovenského štátu. Zmenu chce Ľudovít Kaník dosiahnuť novelou zákona o štátnych sviatkoch, ktorú mal parlament prerokovať v utorok, „symbolicky“ 28. októbra.

Ako to však dopadlo, už vedia všetci naši čitatelia.

Stretneme sa na 10. ročníku!

Presne toto si 8. októbra povedalo 25 darcov zúčastnených na 9. ročníku Duklianskej kvapky krvi vo Svidníku, ktorý organizuje Oblastný výbor SZPB v spolupráci s tunajším územným spolkom SČK a miestnou nemocnicou.

Tohtoročné darcovstvo sa nieslo v duchu motto Nech krv tečie v mieri na záchranu životov, a nie v nezmyselných vojnách! No a týchto 25 darcov zo Svidníka, Stropkova, Kalnišťa, Potokov a ďalších blízkych obcí sa ho drží

naozaj doslova, lebo dovedna darovali krv už vyše 570-krát. Najviac Michal Mihál z Kapišova (77-krát). Úctu si však zasluhuje i prvodarkyňa Kristína Jurková z Kružlovej.

Jozef PUPALA

Toto od Slovákov nikto nečakal

V Bratislave neoficiálne otvorili zastupiteľstvo Novoruska. Autor iniciatívy a antifašistický aktivista Marián Farkaš hovorí:

– Otvorenie zastupiteľského úradu bolo logickým vyústením snahy o konsolidáciu a zmiernenie dopadov pretrvávajúceho konfliktu zameraného na potlačenie základných ľudských práv a slobôd zo strany profašistickej kyjevskej junty, ktorá v týchto dňoch po-

chybným spôsobom legalizovala svoju moc v západnej časti Ukrajiny voči civilným obyvateľom Donbaskej oblasti. Ich prirodzené práva sú potláčané skutkami, ktoré by za každých okolností mali byť považované za vojnové zločiny.

Podľa Hlas Ruska, 30. október 2014

Hniezdo, do ktorého sa orol už nikdy nevráti

Týči sa na vrchole štítu, odkiaľ je nádherný výhľad na celé okolie Obersalzbergu. Práve tento výhľad fascinuje turistov aj horolezcov už niekoľko storočí. Preto zrejme nikoho neprekvapí, že sa doň zamiloval aj Adolf Hitler. Jeho slávne Orlie hniezdo na vrchole Kehlsteinu ponúka dnes nielen jedinečnú vyhlíadku, ale aj čosi navyše – neopakovateľný zážitok a kus histórie. Niekdajšiu prítomnosť diktátora je tu aj po niekoľkých desaťročiach cítiť. Návštevníci však nemusia byť zdesení. Síce sa tu zverstvá plánovali, ale našťastie nediali.

Láska s menom Obersalzberg

Keď Adolf Hitler prvýkrát v roku 1923 navštívil Berchtesgaden, bol absolútne fascinovaný. Krajina, ľudia, nádherné štíty Álp ho natoľko zaujali, že sa rozhodol vytvoriť si tam nielen svoju relaxačnú zónu, ale presunul sem aj časť aparátu. Ten však ešte nebol vtedy takou mašínériou, o akej čítame v knihách histórie. Rád sa prechádzal v horách, dýchal vidiecky vzduch a sníval o plánoch nepremožiteľného Nemecka.

Desať rokov od jeho prvej návštevy sa nič extrémne nedialo a o obávanom Orlom hniezde nebolo ešte nič ani len tušiť. Prišiel však rok 1933. Národnosocialistická nemecká robotnícka strana (NSDAP) v plnej sile na čele s ambicióznym Hitlerom sa neobmedzovala len na silné plány poza hranice, ale aj vo vnútri. Hitler sa rozhodol, že Obersalzberg prestavia na súkromnú rezidenciu a neskôr sem presunie celý svoj aparát, čím vytvorí hlavný stan svojej vlády.

Komplikácie?

To v Nemecku nepoznáme

Pozemky, horský terén, málo času a nejestvujúca chata – v nemeckom podaní ani jedno z tohto nebolo žiaden problém. Pozemky dal Hitler vyvlastniť, alebo odkúpiť Martinovi Bormannovi. Za samotnou výstavbou zasa stál Ing. Fritz Todt. Ten mal úlohu prebudovať nielen okolité budovy na štátny aparát a kasárne, ale dostalo sa mu aj cti postaviť Hitlerovi jeho hniezdo v absolútnom utajení.

O pláne rezidencie na vrchole štítu líder Nemecka nemal vedieť – bol to gigantický darček

k jeho 50. narodeninám, ktoré mal osláviť 20. apríla 1939. Ak dobre rátate, tak na výstavbu všetkého mali posluhovači len niečo vyše roka.

Rok, ktorý zmenil dejiny

1937 – to je rok, ktorý všetko zmenil. Pustý štít sa najprv stal výskumnou a postupne sa premenil na stavebnú zónu. Najprv bolo potrebné do skaly vysekať 6 a pol kilometra dlhú a 4 metre širokú cestu. V mraze aj snehu pracovali robotníci, vrtačkami a výbušnami hĺbili tunely a pripravovali cestu k vrcholu. Vo výške 1700 metrov nad morom zhotovili obrovské parkovisko, ktoré slúžilo pre návštevy a ich autá a dnes je využívané na otáčanie turistických autobusov. Nič nesmeli stáť v ceste – kde nebol priechod, spravili tunel alebo skalu jednoducho odstránili. Dovedna pod Orlie hniezdo vedie päť tunelov rôznej dĺžky.

Druhá etapa

Keď bola cesta pripravená, spustili druhú etapu – oveľa komplikovanejšiu, avšak typicky nemeckú. Začalo rásť Orlie hniezdo vo výške 1834 metrov nad morom, teda 134 metrov nad parkoviskom. Ako sa ukázalo, nemecká precíznosť a cit pre detail sa opäť prejavili. V hniezde pre orla sa nesmeli na nič zabudnúť a všetko muselo byť impozantné – Hitler mal byť ohúrený. Ako sa uvádza v historických dokumentoch, aj bol. Žulová stavba vďaka šikovnému architektovi získala nádych vidieckeho sídla s efektným výhľadom, ktorý Hitler považoval za najkrajší skvost. Vďaka obrovským oknám na všetky strany

Cesta k orlovi? Predsa výťahom

To, čo je absolútne unikátne na Orlom hniezde, je vstup. Iste, môžete si vybrať výšľap po vlastných horskou cestičkou, ale jestvuje aj oveľa pohodlnejšia možnosť. Obrovský výťah pre niekoľko desiatok osôb. V prípade straty elektrického prúdu, ktorý ho primárne poháňa, je pripravený záložný generátor poháňaný dieselovým motorom z ponorky. Cesta k výťahu je rovnako efektívna. Na jej vyloženie použili unterbergský mramor. Tunel pre výťah a druhý tunel pre káble a motor vyhlúbili paralelne vedľa seba dynamitom. Keď by sme chatu odstránili, z výšky by pripomínala dva krátery.

Vítajte v hniezde

Chata, ktorá je dnes turistickou atrakciou s vnútornou reštauráciou a vonkajším terasovým barom, je aj napriek neprítomnosti množstva vzácných umeleckých diel rozhodne zaujímavá. To, čo sa totiž nedalo odniesť, v nej zostalo. Napríklad darček od talianskeho diktátora Benita Mussoliniho – masívny mramorový krb, ktorý funguje dodnes.

V hale s vysokým stropom bol kedysi ešte jeden darček, vyše 10 centimetrov hrubý obrovský koberec, ktorý Hitlerovi na narodeniny venoval japonský cisár Hirohito. Rovnako tak je stále prítomné veľmi efektívne panoramatické okno, ktoré Hitler rád využíval na ohurovanie návštevníkov.

V galérii nájdete aj prehliadku historických fotografií s komentárom, ktoré dokumentujú vznik a náklady na výstavbu atrakcie. Ostatne, Orlie hniezdo bola pýcha nemeckej architektúry spolu s nižšie položenými Berghofom, Platterhofom (Penzión Moritz)

a ostatnými domami, kde boli nielen úrady, kasárne a obydlia najvyšších obľúbencov, ale najmä ubytovanie pre hostí. Niekde spať museli, pretože Orlie hniezdo bolo len reprezentačné, bez možnosti nocovania.

Práve tieto ďalšie pýchy zničili nálety Britského kráľovského letectva pri bombardovaní Obersalzbergu 25. apríla 1945. Hoci ich neskôr zrekonštruovali, skutočne pôvodné je len Orlie hniezdo.

Chceli ho zničiť, dnes sú radi, že to nespravili

Keď sa skončila vojna, postupne mizlo všetko, čo ju pripomínalo. Trosky zo zbombardovaného Obersalzbergu odstránila ťažká technika, niektoré zo stavieb sa nezachovali, iné však zrekonštruovali. Otáznik visel aj nad Orliým hniezdom. Zbúrať ho? Pôvodný zámer taký bol, aby nacizmus a desivú minulosť už nič nepripomínalo. Do roku 1952 bolo pod dozorom Amerických okupačných vojsk.

Nakoniec však padlo rozhodnutie, že stavba za 30 miliónov ríšskych mariek zostane a stane sa majetkom Bavorska. A tak sa stala z neho reštaurácia s ohromným výhľadom na okolité hory a na jazero Königssee. Turistickú atrakciu sprístupnili verejnosti a za 10 nasledujúcich rokov zarobila toľko, že sa všetci presvedčili, že nezburáť ju bolo správne.

Príspevky, ktoré sú vlastne poplatkami od turistov, ktorých na Kehlstein chodia ročne tisíce, slúžia nadácii, ktorá sa stará o chod, opravy a údržbu atrakcie. Zvyšné peniaze sú využité na opatrovanie chorých ľudí, na vzdelávanie a podporu miestnych tradícií. **A. MIKUNDOVÁ, snímky Ján Kováč**

Odbojáři v sídle Európskeho parlamentu

(Dokončenie zo str. 1)

Na pozvanie Borisa Zalu

Odbojáři navštívili spolu s občianskymi aktivistami z Levíc Štrasburg na pozvanie európskeho poslanca Borisa Zalu (Smer-SD), ktorého SZPB podporil vo voľbách. Každý europoslanec môže, či presnejšie mal by do roka pozvať na útraty EP 110 ľudí zo svojej vlasti, aby sa na mieste zoznámili s činnosťou tejto významnej inštitúcie.

Boris Zala nás dokopy prijal vyše päťdesiatich. Po fotografovaní pred zástavami členských štátov únie nám aj s kolegyňou Monikou Smolkovou priblížili najnovšie dianie v EP. Kým europoslankyňa hovorila najmä o chystaných zmenách, ktoré majú zo strany EÚ výrazne zjednodušiť schvaľovanie projektov spolufinancovaných eurofondmi, B. Zala charakterizoval hlavné ciele novej komisie. Tá má prejsť od politiky škrtovej a šetrenia k širokej podpore investícií, ktoré by zabezpečili ekonomický rast a zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov Európy.

Slovensko po úspešnom „grilovaní“ Maroša Šefčoviča získalo podpredsednícky post v exekutive EÚ. V najbližších piatich rokoch bude mať na starosti mimoriadne dôležitú oblasť – energetiku.

„Je to dôkazom toho,“ zdôraznil B. Zala, „že ani také malé krajiny, ako je naša, nie sú v otázkach riadiacich postov diskriminované.“ Poznámene tiež, že po piatich rokoch má Slovensko, napríklad v porovnaní s Maďarskom, v únii podstatne dôveryhodnejšie postavenie.

Areál EP v štrasburskej Európskej štvrti postavili na križovatke rieky Ill a kanála napojeného na Rýn podľa projektu štúdia Architecture. Hlavnú časť, ktorú slávnostne otvorili v roku 1999, pomenovali podľa Louise Weisovej, dôvernej priateľky Milana Rastislava Štefánika, ktorá sa neskôr stala známou novinárkou a členkou Francúzskej akadémie. V roku 1979 ju vo veku 82 rokov zvolili za poslankyňu EP, kde na

Delegácia SZPB pred sídlom Európskeho parlamentu.

žu čakali ďalšie roky plodnej politickej aktivity až do skonu v roku 1983.

Paláce zo skla a ocele

Dominantou je okrúhla stavba s elipsovým nádvorím. Pretože náročky nemá dokončené na jednej úrovni všetky poschodia, kritici EÚ ju porovnávajú s polozbúranou Babylonskou vežou zo známeho obrazu Pietra Brueghela staršieho z roku 1563 či so súčasným rímskym Koloseom. Nemá ísť však o symbol ruiny, ale naopak, budovy, ktorá sa ešte bude dostavovať – o ďalšie nové krajiny únie. V tejto veži umiestnili kancelárie poslancov.

Hlavná sála s kupolou je začlenená do šesťposchodového oceľovo-skleneného komplexu v obrovskými vzdušnými priestormi, átiami čiastočne sa topiacimi v zeleni, výťahmi a eskalátormi. Asi trištvrte hodiny sme mali možnosť so slúchadlami na ušiach (všetko sa prekladá do 24 jazykov) sledovať „horúce“ rokovanie pléna. Navrhnutí členovia Európskej komisie boli terčmi tvrdých útokov opozície, samozrejme, pri všetkej slušnosti. Mohli sme vy-

skúšať aj to, ako sa varí v parlamentnej kantíne. Ročne tam vydávajú vyše 600-tisíc obedov. Každý rok totiž v EP, tak ako nás, privítajú okolo 200-tisíc návštevníkov.

Poobede nás čakala ešte prehliadka Le Palais de l'Europe, Paláca Európy z roku 1977, ktorý je s jedinečnou oválnou rokovacou sieňou Hemicycle drevenej konštrukcie dielom Henryho Bernarda. V rokoch 1977 až 1999 sa v týchto priestoroch konali síce zasadania EP, ide však o sídlo celkom inej inštitúcie – Rady Európy. Jej hlavnou úlohou od roku 1949 bolo počas studenej vojny riešiť problémy v Európe mierovou cestou.

Pôvodne ju tvorilo desať západoeurópskych štátov s dôrazom na sledovanie dodržiavania demokratických práv. Preto v roku 1950 založili aj Európsky súd pre ľudské práva (budovu pripomínajúcu plechové konzervy postavili podľa návrhu Richarda Rogersa v roku 1995). Slovensko sa stalo súčasťou oboch inštitúcií v roku 1993. Dnes sú v nich okrem štátov EÚ aj Nórsko, Švajčiarsko, Island a všetky krajiny bývalej Juhoslávie a európskej časti bývalého Sovietskeho

zväzu. Najčastejšie žalovanými krajinami, najmä pre prietiahy v súdnych procesoch, sú Ukrajina, Rusko, Turecko a najnovšie i Taliansko.

Symbol medzinárodného zmierenia

Ubytovatí sme boli v mestečku Erstein v hoteli pri brehu rieky Ill. Navštívili sme vinárske stredisko Heiligenstein a, samozrejme, aj historické jadro hlavného mesta Alsaska, nazývané Grande Île, ktoré v roku 1988 zapísali do zoznamu kultúrneho dedičstva

UNESCO. Priamo v Štrasburgu žije 264-tisíc obyvateľov, avšak v celej metropolitnej oblasti okolo 612-tisíc.

Mesto zrodu francúzskej hymny i Gutenbergovej knižnice v minulosti obyčajne na základe toho, kto aktuálne vyhral vojnu, patrilo – tak ako to aj z názvu obcí v okolí vyplýva – striedavo k Nemecku či Francúzsku. Po druhej svetovej

vojne sa stalo symbolom zmierenia medzi oboma krajinami, ako aj sídlom viacerých európskych inštitúcií.

Ako väčšina turistov, aj my sme návštevu mesta odštartovali vyhlídkovou plavbou po rieke Ill a príľahlých kanáloch. Najznámejšou pamiatkou je gotická katedrála Notre Dame z červeného pieskovca, ktorá pochádza z 12. storočia. Pýši sa najvyššou kostolnou vežou vo Francúzsku (142 metrov, až do roku 1874 bola najvyššou budovou na svete), no druhú už nestihli postaviť. Na jej vrchol vedie takmer 800 schodov. V interiéri chrámu je okrem iného krásny astronomický orloj.

Skôr pre nemeckú architektúru typické hrazdené domy sa dajú obdivovať po celom starom centre, ale ich najväčšia koncentrácia je paradoxne v štvrti La Petite France (Malé Francúzsko). Mnohé pochádzajú už z 15. storočia. V Rohanskom paláci, v niekdajšom sídle arcibiskupov, pred sobášom s Ľudovítom XVI. bývala Mária Antoinetta, neskôr Napoleon Bonaparte. Dnes tam sídli tri múzeá. Na tie nám však už nezvyšil čas, lebo nás ešte čakala jedennásťhodinová cesta autobusom na Slovensko. **Martin KRNO, snímky autor**

Odbojáři a občianski aktivisti z Levíc s europoslancom Borisom Zalom.

Norimberský tribunál – Vakcína na „nacistický vírus“!

V októbri sa v Moskve konal medzinárodný kongres Zničené mestá a dediny v Európe počas 2. svetovej vojny. Zúčastnili sa ho zástupcovia krajín, ktoré boli krvavo ničené nacistickým vpádom, prejavujúcim sa vypalovaním a ničením obcí a miest. Napríklad takých ako bieloruská Chatyň, francúzsky Oradour, české Lidice a Ležáky, slovenské Kalište či obec Chacun v Brianskej oblasti Ruska.

Podľa zástupcu nemeckého občianskeho združenia Aktuelles Forum NRW a V Svena Borscheho cieľom tohto kongresu nebolo len povedať verejnosti pravdu o vyčíňaní nacistických zločincov, ale **upriamiť na ňu aj pozornosť politických špičiek**. Ved' v rade európskych krajín majú pravicoví neonacistickí radikáli právo verejne vystupovať na mítingoch, pochodoch či fakľových demonštráciách.

Podľa ruského prezidenta Vladimira Putina vakcína proti nacistickému vírusu existuje. A „uvaril“ ju Norimberský

tribunál. Žiaľ, v niektorých krajinách až mimoriadne rýchlo stráca účinnosť.

Čo sa s tým dá robiť? Kurátorka pamätníka Lidice **Lubomíra Hédlová** hovorí, že spoločnosť „musí vychovávať morálnych ľudí, pretože len takí ľudia sú imúnni voči nacizmu“.

* * *

Medzinárodný kongres Zničené mestá a dediny v Európe počas 2. sv. vojny sa koná od roku 2006 v mestách ako Berlín, Kolín nad Rýnom, Praha (Lidice), Banská Bystrica (Kalište), Minsk a Chatyň.

S využitím Hlasu Ruska z 24. 10. 2014

„Srdce plné vdáky, slza líce páli. Z

70 rokov od leteckej tragédie na Flôse

V Gemerskej Polome sme si ju pripomenuli pietnym aktom vrátane slávnostného zasadnutia oblastného výboru. Dňa 17. októbra ho zorganizovali obec, miestna základná organizácia a ObIV SZPB v Rožňave. V rámci programu bola na Námestí SNP odhalená tabuľa o priebehu SNP a bojov počas 2. sv. vojny v našom regióne.

Ďalší program pokračoval pri pamätníku tragickej havárie lietadla Douglas-17 na Kurtákovej, ktoré z Rzeszówa prevážalo posily 2. paradasantnej brigády do centra SNP.

Tragédia si vyžiadala životy 18 mladých vojakov. Tabuľa nám ich pripomína nápisom: *Na večnú pamiatku 18 hrdinom SNP, ktorí tragicky zahynuli na tomto mieste pri havárii lietadla 16. X. 1944.*

K prítomným sa prihovril podpredseda ÚR SZPB a predseda ObIV SZPB Norbert Lacko. Opísal priebeh bojov v našom regióne počas SNP, ako aj samotnú tragickejšiu udalosť. Vyzval nás prítom, aby sme ako priami potomkovia padlých bojovníkov v SNP a v priebehu celej 2. sv. vojny pri každej

príležitosti pripomínali tieto udalosti našim deťom a vôbec mládeži. Osobitne apeloval na pomoc a prácu učiteľov.

Ak má byť tradícia naozaj živá, neustále ňou musia žiť všetky naše generácie. Osobitne tá najmladšia. V tomto prípade ju organizátori zapojili do diania súťažou o najvyššiu výtvarnú stvárnenie havárie lietadla na kóte Flôs. Pridali aj ukážku bojovej techniky našich ozbrojených síl i zásah dobrovoľných hasičov pri požiari.

Ďalšiemu programu zabránilo počasie. A tak sa nám leteckí modelári, zoskoky parašutistov a ukážka práce policajného zboru predstavia inokedy.

Za výbor ZO SZPB Gemerská Poloma
Ján CIRBUS a foto Ondrej Greško

Partizánskymi chodníčkami na Minčol

Minčol je najvyšší vrch v Čergovskom pohorí, ktoré bolo v rokoch 1943 až do oslobodenia celé domovom partizánov. Pôsobili tam partizánske brigády Alexandra Nevského, Čapajev, Klement Gottwald a ďalšie. Ich veliteľmi boli pplk. Karasiev-Stepanov, kpt. Kvitinskij, ale aj známy slovenský partizán – náčelník štábu Čapajevovej brigády Ludovít Kukorelli. Samotný Minčol je zbrázdnený doteraz viditeľnými zákopmi.

Je zrejme, že bez pomoci miestnych obyvateľov by tu život partizánov nebol možný. V okrese Stará Ľubovňa im pomáhali obyvatelia Obručného, Ruskej Voly nad Popradom, Čirča, Šarišského Jastrabia, Kyjova, ale aj vzdialenejších obcí... Každá z nich má vo svojej histórii aj zoznam obyvateľov, ktorí partizánom pomáhali, a tých, čo do ich radov vstúpili.

A práve na ich počesť organizuje ZO SZPB v Kyjove každoročný výstup na horu Minčol.

Tohtoročného hviezdicového sa

29. októbra zúčastnili žiaci základných škôl aj so svojimi učiteľmi zo Šarišského Jastrabia, Kyjova a Plavča. Za oblastný výbor SZPB v Starej Ľubovni i jeho tajomník a predseda.

Pred výstupom sa všetci zúčastnili položeniu venca k pamätnej doske a pamätníku oslobodenia, pri čom sa im prihovril predseda miestnej ZO SZPB Milan Hric. O význame pohoria pre partizánske hnutie sa hovorilo aj pri výstupe na vrchol a na opekačke. Ladislav ŠLACHTOVSKÝ

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Sadilenkova krčma ožila!

Počas SNP sa významnou obcou nášho regiónu stala obec Klenovec. V jej okolí sídlila a operovala aj partizánska brigáda Čierneho generála, ako Nemci pomenovali Alexeja Michajloviča Sadilenka, ktorý bol odchovancom legendárneho partizánskeho veliteľa na „Černigovščine“ Alexandra F. Fiodorova.

(Čiernou škvrou tohto obdobia je zase partizán-zradca Antek, ktorý bol po vojne odhalený na Morave a neskôr popravený v R. Sobote.)

V Ráztočnom neďaleko Klenovca sa už cez vojnu nachádzala tzv. „Sadilenkova krčma“ (Pamätníci tvrdia, že názov je len legenda, keďže Sadilenko sa tu vraj objavoval len sporadicky.). Ešte aj v 70-tych rokoch bola taká populárna, že pri nej trávil víkendy mnohí Rimavskosobotčania. Žiaľ, združovanie

osád do tzv. spádových obcí znamenal jej koniec.

70. výročie SNP však obnovilo i túto legendu. Vďaka prednostovi OÚ v R. Sobote Pavlovi Struhárovi bola Sadilenkova krčma obnovená. Aby nikto nepochyboval, komu je zasvätená, osadili na ňu aj pamätnú tabuľu. Hoci škriatok i tu zapracoval a namiesto slova „z oddielu“ naškriabal len „z odieľu“.

Jozef PUPALA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

70 rokov od leteckej tragédie na Flôse.

70 rokov od leteckej tragédie na Flôse.

Výstup na Minčol.

Skupina v druhej p... ziónie Or... pri oplot... neznámy... zánom, k... Ich pam... položen... monumen... tifaštick... pripomín... Zveľadím

Otvorenie... predseda... Brndiar (

„veľadíme dielo, zaň ste umierali.“

Utekáč - významná povstalecká oblasť

Svedectvo o prejavnom hrdinstve v protifašistickom odboji vďaka aj údolie Nikolaja Chmelnického v Drahovej pri obci Utekáč.

Počas ústupu do hôr sa v ňom odohrával hrdinský boj partizánskeho oddielu Nikolaja Deterieva

Chmelnického (24-ročný ruský partizánsky kapitán). Po boku mu stáli 28-ročný partizán Andrej

Krátky, 17-ročný Emil Mauer, 21-ročný Pavol Furman a ďalší. Do posledného boja sa spoločne pustili 22. januára 1945 priamo v Drahovej. Všetci v ňom položili svoje životy. Pri prestrelke bol zabitý aj 49-ročný miestny rodák Ján Kožiak.

Mená týchto hrdinov obec zvečnila na pamätnej doske vlozenej do murovanej skaly s červenou hviezdou vysoko vo svahu nad Drahovou.

* * *

Obec Utekáč pripravila na počesť 70. výročia SNP autentickú ukážku tohto posledného boja. Jej aktérmi boli chlapci z klubov vojenskej histórie z rôznych kútov Slovenska.

* * *

Keď vypuklo SNP, Utekáčania zastavili prácu v sklárni a skoro

všetci sa prihlásili do Povstania. Za tieto skutky, ako aj za myšlienku neustáleho života v duchu povstaleckých dní udelila ÚR SZPB obci Utekáč na návrh ObIV SZPB v Lučenci čestné uznanie pri príležitosti 70. výročia SNP.

Za dlhoročnú prácu obec Utekáč udelila ďakovné listy Júlii Janečekovej, Jánovi Strmeňovi, Anne Kyzekovej a Gizele Schrenkovej. Priamemu účastníkovi SNP Ondrejovi Trochovi z R. Soboty, predsedovi ZO SZPB v Utekáči Františkovi Šálimu a Jolane Goldschuterovej bol venovaný pamätný list.

Utekáčania sú pyšní aj na svoju ozajstnú raritu. Dodnes totiž opatrujú historický originálny pôvodnej výzvy na nástup do Povstania.

Mária ŠVIKRUHOVÁ
predsedníčka ObIV SZPB v Lučenci

členov SZPB a JDS z Nitry absolvovala polovicu októbra rekondičný pobyt v penzárne horáreň (asi 4 km od Hruštína), v rámci ktorého sa nachádza pamätník 15 m československým a sovietskym partizánom tu položili životy za našu slobodu.

Pamiatku sme si uctili zapálením sviečok, ktoré v tichu a minútoch ticha. Každý takýto akt je totiž symbolom celého nášho protifašistického odboja. Vytesané slová nám to tiež pripomínajú: „Srdce plné vdáky, slza líce páli. Veľadíme dielo, zaň ste umierali.“

Josef HAVEL (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Aké boli slávnosti SNP v Podolí? „Každoročne si ich pripomíname vatrou v prítomnosti všetkých generácií. V tomto roku sa o atmosféru starala aj dychová hudba Podolanka,“ povedal dlhoročný predseda miestnej ZO SZPB Pavel Jeřala.

Po starostke Anne Čechvalovej sa k prítomným prihovorili za ObIV SZPB v Novom Meste nad Váhom Kamil Krištofík, za Klub generálov SR Tibor Gaplovský, ako i poslanec NR SR Dušan Bublavý. Oblasťný výbor udelil ďakovné listy Štefánii Jeřalovej, Helene Masárovej, Jozefovi Zámečníkovi a Vladimírovi Vičíkovi.

Na snímke zľava: Dušan Bublavý, Vladimír Vičík, Štefánia Jeřalová, tajomníčka ObIV SZPB Nové Mesto nad Váhom Anna Michalíková, Tibor Gaplovský a Kamil Krištofík.

Viliam SOLOVIČ

Upršaná spomienka na padlých hrdinov

ZO SZPB v Komjaticiach si zašla na výlet do Levíc, aby si pri príležitosti Pamiatky zosnulých uctila aj sovietskych a rumunských vojakov, ktorí padli v 2. svetovej vojne. Kvety k symbolickému hrobu hrdinov za nás položila predsedníčka základnej organizácie

a tajomníčka ObIV SZPB v Nových Zámkoch Magda Nováková spolu s malou Sany Derďakovou.

V rámci výletu sme si napriek upršanej počasie dopriali aj príjemné zastávky, pri vodnom mlyne v Bohuniciach a na Levickom hrade.

Nárcie má pamiatku na SNP stále živú

Na tomto mieste počas SNP v roku 1945 bolo nemeckými votrelcami zaživa upálených deväť partizánov 2. Stalinovej brigády, prezrádza nápis na pamätníku Nárcie.

A práve pri ňom sa pri príležitosti 70. výročia SNP za účasti predsedníčky ZO SZPB Eleny Kovarovej zišlo približne 500 odbojárův a obyvateľův Starej Turej a okolia. Prihovorili sa im primátor Ján Kišš, poslanec NR SR Dušan Bublavý a predseda oblastného výboru SZPB Ján Hulínek.

Zaujímavé ukážky partizánskych bojov či rôzne dobové zbrane tu predviedli členovia Klubu vojenskej histórie Červená Hviezda z Nového Mesta nad Váhom.

Viliam SOLOVIČ

Spišská Belá si 70. výročie SNP pripomenula až 19. októbra. Kladenia vencov, ktoré zorganizovalo mesto spoločne s miestnou ZO SZPB, sa zúčastnili aj predstavitelia oblastného výboru SZPB v Poprade, vojaci v zálohe a Klub vojenskej histórie Spišské Bystré. Ten sa predstavil ukážkou boja partizánov s Nemcami.

Slávnostný príhovor predniesol primátor Štefan Bielak, za oblastný výbor Ján Pavlovčič a za ZO SZPB predsedníčka Daniela Lineková. Záver slávnosti patril premietaniu dokumentárneho filmu o SNP a partizánskej vatre. -DL-

„Sadilenskovej krčmy“ sa zúčastnil aj predseda ObIV SZPB v Rimavskej Sobote Pavol Bublavý (vpravo).

Goebbels – génius propagandy?

Ktovie odkiaľ, ale v našich zemepisných šírkach akosi stále platí, že doktor Joseph Goebbels bol takmer géniom propagandy, akýmsi úžasným teoretikom i praktikom. V skutočnosti však ide o mýtus, lebo doktor Goebbels bol zlým propagandistom. Kde sa tento mýtus zrodil, sa zrejme už nedozvieme, rovnako ako to, kto bol prvým autorom tejto hlúposti. Lebo to, že ide o mýtus, je nespochybniteľné!

Začneme z toho, že zakladateľmi teórie propagandistického pôsobenia médií na spoločnosť neboli Nemci, a už vôbec nie Goebbels, ale Anglosasi H. Lassuell, W. Lippmann a P. Lazarsfeld, ktorí napísali svoje učené práce na základe propagandistickej skúsenosti z 1. sv. vojny. Napríklad Harold Lassuell napísal knihu Technika propagandy cez prvú svetovú vojnu (1927), Walter Lippmann – Sloboda a novinka (1920) a Spoločenská mienka (1922) a americký sociológ Paul Lazarsfeld (narodil sa v Rakúsku) zaviedol pojem „dvojstupňová komunikácia“ a „názorový líder“.

V roku 1923 začal na Newyorskej univerzite ako vôbec prvý

Od tých čias sa Joseph Goebbels nepredstavoval inak, len ako doktor Goebbels, čo bolo typické pre vtedajšie a je i pre súčasné Nemecko – dizertáciu si obhájil, čiže si doktor!

V rokoch 1921–1924 sa neúspešne pokúšal zamestnať ako dramaturg alebo novinár. Mimochodom, dokonca aj v židovských vydavateľstvách (napr. Ulstein). No nikde ho nevzali. Rovnako neúspešné sa stali aj jeho literárne opusy.

Okamžitého úspechu sa mu však dostalo medzi stúpenkami Adolfa Hitlera a ako „vzdelaný človek“ veľmi rýchlo získal post riíškeho ministra národnej osvety a propagandy. Do rúk sa mu teda

ne život v Anglicku naďalej bezstarostne pokračuje. Že priemerný Angličan, na hlavu ktorého mali letáky spadnúť, nenachádza v živote vyšších tried spoločnosti voči sebe žiadnu nespravodlivosť.

Naopak, existenciu svojho štátu, stability a pokojnej situácie videl práve v zachovaní týchto privilégií.

Práve vtedy sa Goebbels, dúfajúc v rovnaký výsledok, rozhodol tiež oboznamovať verejnosť so súkromným životom predstaviteľov ríše. Opäť však dosiahol presný opak.

Národ totiž vo svojich predstaviteľoch videl „sluhov národa“, a to, že „sluhovia“ si žijú lepšie ako „páni, obyčajní Nemci“, vnímal ako urážku!

Nemci neverili ani americkým letákom, v ktorých sa hovorilo, že Nemecko nikdy nevyhrá vojnu, pretože americké doky každých päť dní opúšťa veľká zaoceánska loď. Prečo? Pretože uveriť to im bránila ich zvyčajná informovanosť a „zdravý rozum“, hoci to bola absolútna pravda.

Nemecká leták si vzala na paškál amerického prezidenta. Roosevelta zobrazoval ako kosca, ktorý nezbiera, ale rozhadzuje klasy. Tento leták vyvolával u amerických vojakov len nepriateľstvo a upevňovala ich bojový duch. Dôvodom bolo, že priemerný Američan si zvykol veriť svojmu prezidentovi bez ohľadu na to, či súhlasí, alebo nesúhlasí s jeho jednotlivými rozhodnutiami.

Čiže Goebbels nevymyslel nič výnimočné, čo by už nevymysleli Lippmann, Bernays, Ponsonby a Lassuell. Príliš efektívny nebol ani pri realizácii ich myšlienok. Napriek tomu, že i samotný Goebbels musel pracovať vo „veľmi zložitých podmienkach“. Napríklad, jeho propaganda tvrdila, že sovietsky poriadok je demoralizovaný bolševikmi, že Rusi sú neumytí divosi, neprispôsobení súčasnej vede a technike, že v ich domoch sa ani neupratuje, že neveria v Boha atď. Na základe toho bol vytvorený záver, že Rusi (Slovania) sú „untersmensch“, čiže podľa ľudí, a keďže je to tak, treba sa k nim aj adekvátne správať.

A tak sa už v roku 1942 dostala na stôl riíškeho šéfa bezpečnosti Himmlera správa, v ktorej sa hovorilo, že vyše 90 percent ruských dievčat, ktoré prešli vyšetreniami – sú panny. O akej „bolševickej zvrátenosti“ to teda ide reč? Ďalej sa uvádzalo, že ruské pracovníčky sú čistotné, že si skrášľujú obydlia ručne robenými papierovými servítkami. Že na Nový rok zdobia jedličky papierovými ozdobami a že zo starých novín vystrihujú až prekvapivo krásne snehové hviez-

dičky... Propaganda však ďalej tvrdila, že všetci sú bezbožníci, hoci u 80 percent zajatcov sa našli na tele krížiky. Priznávali sa tak k viere v Boha a k želaniu dostať šancu vyspovedať sa podľa pravoslávneho obradu!

Jeden z majiteľov fabriky, u ktorého pracovali ľudia zo ZSSR, hovoril, že nemecký technik, ktorého pozval na opravu pokazeného sústruhu, to nezvládol, no potom sa opravy chytil ruský robotník a zvládol to za pol hodiny. Pričom na to potreboval len kúsok kože a kľbko drôtu. Ďalšiemu fabrikantovi ruský robotník poradil inak rozmiestniť stroje v dielni, čím sa mu produktivita práce zvýšila o 30 percent.

Nebodaj toto bolo svedectvom negramotnosti, nehovoriac o úplnom šoku nemeckých mešťanov a ich žien, keď zistili, že mnohí sovietski chlapci a dievčatá dostatočne dobre ovládajú nemčinu a dokonca aj tvorbu Schillera a Goetheho.

V závere správy bolo povedané, že buď sa treba zriecť pracovnej sily z Ruska, alebo treba zmeniť charakter nemeckej propagandy! Pochopiteľne, že Goebbels to nemohol urobiť, pretože Himmler zosilňoval represie voči všetkým „príliš tárajúcim“.

Dokonca aj nemecké noviny boli nútené písať, že „sovietsky systém zrodil stachanovca i červenoarmejca, ktorý sa úporne bije i vtedy, keď sa zdá, že už nemá dostatok síl“.

Ďalej sa uvádzalo, kedy a ako by sa malo zamlčovať, že „ruské zbrane sú omnoho viac prispôbené na ruské podnebie“, že Sovietsi dostávajú tanky, lietadlá a benzín z Anglicka i USA. A že aj to sú dôvody, prečo ich nikdy neporazia!

Zároveň sa však rodila úplne prirodzená otázka: o týchto veciach nevedeli, alebo ich len nepredvídali? Kam sa teda (pred vojnou) pozerali „sluhovia ľudu“?!

Podľa pravda.ru, 7. február 2014

človek na svete prednášať „public relations“ profesor Edward Bernays. Bol to tiež on, kto napísal v roku 1923 knihu „Kryštalizácia spoločenskej mienky“ (voľný preklad), jej názov hovorí sám za seba.

Osobitnú rolu pri štúdiu propagandy v spoločnosti zohral aj Brit Arthur Ponsonby, ktorý svojho času prorokoval, že „po lži už žiadna pravda dostatočne neobnoví vieru v propagandu. Otvorené priznanie sa z klamstva, urobené prezidentom, ktorému ľud veril, sa môže stať osudovým“.

Čo sa týka Josepha Goebbelsa, tak ten „na dostatočne“ obhájil 21. apríla 1921 na Heideberskej univerzite pod vedením profesora baróna von Waldberga doktorskú dizertáciu. Jej témou bolo: Wilhelm von Schutz ako dramaturg. K otázke histórie drámy romantickej školy.

dostala obrovská moc a netušené možnosti. Otázkou však bolo, či na túto funkciu vystačil so svojimi vedomosťami a talentom.

Pozorné štúdium jeho „tvorivého dedičstva“ umožňuje urobiť záver, že v tejto záležitosti bol len sprostredkovateľom a ničím iným! Pričom, ukazuje sa, že ako špecialista na propagandu nepoznal to podstatné – mentalitu iných národov a dokonca ani... svojho vlastného!

A tak, keď začal podkopávať jednotu britského národa, začal tlačiť a z lietadiel zhadzovať letáky s vyobrazením anglických princezien, voziacich sa na poníkoch po Hyde Parku. Zároveň ich uverejňoval v nemeckých novinách.

Lenže čoskoro sa vyjasnilo (cez hlásenia špiónov a konfidentov gestapa), že žiadny cieľ nedosiahol. Nemci videli, že napriek voj-

Nikto a nič by nemalo upadnúť do zabudnutia

„Pustá Ves musí byť po vojne bohato odmenená za jej vlasteneckú činnosť. Ved' tu nejde len o ubytovanie, stravovanie a opatrovanie partizánov. Tu ide o služby, o spojky a hliadky pešo i s povozmi na rôzne strany, o získavanie informácií a hľadanie partizánskych častí na druhej strane Váhu, o ostrážitosť proti domácim záškodníkom, o propagandu a protipropagandu za podzemný odboj i o činnosť vlastencov atď.“

Pustá Ves musí byť odmenená za túto naozaj príkladnú vlasteneckú činnosť, aby z tejto odmeny mali priamy osov pustoveské generácie na večnosť.

Takéto ocenenie patriotizmu Pustárov v časoch najťažších v borbe slovenského národa o lepšiu budúcnosť musí byť na prvý pohľad jasné každému návštevníkovi tohto horského hniezda. Na Pustú Ves sa rozhodne zabudnúť nesmie!

Takto ocenil patriotizmus a hrdinstvo miestnych obyvateľov spred sedemdesiatich rokov účastník partizánskeho odboja, vrbovský rodák Elo Šandor vo svojej knihe Lesná správa.

Pustá Ves by ale sama o sebe veľmi ťažko zvládla partizánske hnutie bez pomoci okolia. Jej poloha v horách bola ideálna pre sídlo štábu a ubytovanie

partizánov. Ale čo sa týka stravovania partizánov, tak na tom sa podieľali všetky okolité obce a kopanice: obce Košariská, Prašník, osady U Lajdov, U Fajnorov, Dúbrava, U Boorov, Grnča a mnohé ďalšie.

*** * ***
Grnča – maličká kopaničiarska osada majúca v tom čase osem domov, v ktorých žilo 9

rodín, leží medzi dvoma horami – Kamencom a Šipkovským hájom. Po jej okraji ide hradská spájajúca Vrbové s Krajným, resp. Piešťany s Myjavou. Tu žili ľudia, na ktorých by sa tiež nemalo zabudnúť.

Bolo to v zime 1944, keď na „ulici“ pri spoločnej studni boli pristavené sane so zapriahnutým párom koní. Robila sa zbierka potravín pre partizánov na Pustej Vsi. Zo všetkých domov prichádzali gazdiné s manželmi a každý niesol niečo zo svojich zásob. A tak sa sane plnili pečňami chleba (vtedy sa ešte chlieb piekol doma), šunkami, slaninou, klobáskami a všetkým možným, čo sa dalo uvariť a zjesť, čo ženy na Pustej Vsi následne varili svojim stravníkom – partizánom. Pamätám sa na svojich rodičov, mama niesla pod každou pažou peceň chleba a tato údenú šunku.

Ešte predtým sa opýtal či prednú alebo zadnú. Samozrejme, zadnú, tá je väčšia, odpovedala mu mama. My deti sme pobiehali medzi nimi, pre nás to bola veľká udalosť, ktorej význam sme ešte nechápali. Aj tak sa čudujem, že sa nebáli a nechali nás pri tom.

Neviem, kto to organizoval, isto niekto zo štábu, lebo každý dostal potvrdenie o tom, čo priniesol. A pamätám sa, že keď prišli rodičia domov, ceduľku – doklad – hodili v kuchyni do sporáka. Nepotrebovali sa preukazovať žiadnymi zásluhami.

Pohoničom bol Paľko Turan – kurátorech. Idyla zimy bola letiace sane a cvengot zvončekov pripnutých na chomútoch koní. Ešte pred vyrazením však odopli koňom zvončeky, aby na seba neupozorňovali. Všetko poprikryvali a Paľko šibnúc do koní vyštartoval smer Pustá Ves.

Cesta z Grnče na Prašník, asi dva kilometre, prebehla hladko. Tam sa bolo treba napojiť na štátnu hradskú smer Brezová. Keďže na Prašníku boli Nemci, Paľko sa rozhodol šibnúť si to popod Tlstú horu smerom na Klenovú. Nemecká hliadka ho však zaregistrovala. Aj po ňom strieľali, našťastie ho netrafili. Bolo ich však málo a zrejme preto si ho netrúfli prenasledovať. Sane plné potravín tak dorazili na miesto určenia – Pustú Ves. Paľko Turan sa nocou šťastne vrátil.

Nikto z týchto ušľachtilých ľudí už nežije, nežije ani Paľko Turan. Žijú iba ich deti, aj to v počte, že by sme ich zráťali na prstoch jednej ruky. Žijú ale ich vnuci, ktorí možno ani nevedia, akých hrdinských, obetavých mali starých rodičov.

Zlatica SIVÁKOVÁ ŠIŠKOVÁ, rodom Zmeková z Grnča

Tragédia na Suchom Potoku, alebo Keby kamene vedeli hovoriť!

Čo všetko si musí od človeka vytrpieť príroda. Pred 70-timi rokmi napríklad aj vyčíňanie, ktoré zažili naši otcovia a mamy.

Osada Suchý Potok, pri Kocihe v okrese Rimavská Sobota, bola 21. októbra 1944 svedkom besnenia tiež „človeka“ v čiernej uniforme, ktorého tam nik nepozval. Je jedno, či jeho súkmeňovci hovorili po nemecky, po maďarsky či po slovensky. Pretože v ten deň vraždil nevinných ľudí.

Soldateska divízie hrdlorezov Horst Wessel, postupujúca z horthyovského Maďarska pomáhať gen. Hofflemu potlačiť Slovenské národné povstanie, zastihla v osade ženy

s deťmi a troch mužov hovoriacich po slovensky, čo bol dostatočný dôvod na to, aby boli označení za „partizánov“ a následne popravení. Po zastrelení Jána Koniara a Pavlov Selčana a Obročníka pred vrátami šopy (mimochodom, ešte dnes stojí na pôvodnom mieste) sa „popravná čata“ vybrala k ďalšiemu obydlíu, z ktorého „vytiahla“ tri sestry Václavikovej a bez milosti ich tiež zabila. A potom si spomenuli, že v predchádzajúcom dome zanechali tri ženy (Máriu Bitalovú – matka 10 detí, Zuzanu Múkovú, ktorá držala v náručí 5-ročnú dcérku Martušku, a Máriu Múkovú) a vybrali sa aj pre ne. Našťastie, tie neverili výkupnému, o ktoré ich olúpili vrahovia (šperky na hrdle a peniaze v hotovosti), zadným okienkom na komore ušli do lesa, čo ich zachránilo pred istou smrťou.

Poslednou obeťou ich vyčíňania bola mladá Rómka, ktorú beštiálne znásilnili. Obyvatelia ju našli na druhý deň zastrelenú v Kociskom potoku.

Podľa ešte žijúcich svedkov medzi fašistami boli aj po slovensky a po maďarsky hovoriaci spoločníci. Jeden z pamätníkov vtedajších udalostí

Emília Pupalová, rod. Václaviková

dnes tvrdí, že jeden z týchto vrahov si pokojne doteraz žil (či žije?), lebo ho bolo vídať v Rimavskej Sobote.

* * *

Predovšetkým o spomienkach boli aj stretnutia vtedy malých detí tejto udalosti, pani Marty Belkovej, ktorá bola tým 5-ročným dievčatom v náručí Z. Múkovej, a Márie Kukanovej, ktorej zabili mamičku ako jednu zo sestier Václavikových. V Rimavskej Sobote sa stretli pri oslavách 65. výročia SNP, po dlhých 62 rokoch. Tretia z vtedy prítomných dievčat, žiaľ, už dnes nežije.

Jozef PUPALA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Spomienka na bojujúceho básnika

V polovici júna som sa v rumunskom meste Tautii-Magheraus zúčastnil oficiálnych osláv 100. výročia narodenia rumunského básnika Iona Soreana (básnickým menom Šiugariu), ktorý ako vojak rumunskej armády padol 1. 2. 1945 pri oslobodzovaní mesta Brezno. Pochovaný je vo Zvolene.

Rodáci si ho vážia, na jeho počesť zorganizovali dôstojné slávnosti, ktorých sa o. i. zúčastnili primátor mesta Tisovec a starostky obcí Pohronská Polhora a Michalová.

Prvú informáciu o Ionovi Soreanovi som získal koncom augusta 2013, keď k nám prišla delegácia z jeho rodného mesta, idúca po stopách rumunských vojakov, ktorí oslobodzovali náš kraj. Mali množstvo zaujímavých informácií o tejto dobe, napr. preložené listy priamych účastníkov bojov. V jednom, pre manželku I. Soreana, opisuje priamy svedok kľúčovú situáciu, ako pri vydávaní rozkazov vybuchol pri Ionovi Soreanovi granát, ktorý ho smrteľne zranil. Bolo to

v priestoroch železničnej stanice Brezno-mesto. V ďalšom už opisuje pohreb v Michalovej za účasti miestneho a vojenského kňaza, miestnych žien a vojenskej jednotky. V iných listoch zase hovorí o svojej ceste cez Maďarsko a Slovensko, o ťažkostiach vojenskej služby (hlad, vší, zimu, boje a pod.).

Kto vlastne bol Ion Soreanu?

- Bol vyštudovaný učiteľ, dobrovoľník, dôstojník rumunskej armády, podľa všetkého podporučík pešieho regimentu 4. rumunskej armády.

- Básnik, hoci detaily jeho básnickej tvorby nepoznám, viac ma zaujímala jeho vojensko-historická osobnosť.

Pred mojou cestou do Rumunska som nabral trochu zeme z jeho terajšieho hrobu vo Zvolene, z jeho pôvodného hrobu v obci Michalová a z niekoľkých miest v blízkosti železničnej stanice Brezno-mesto a odovzdal ju primátorovi mesta Tautii Magheraus, ktorý ju potom dal rozsypať pri jeho rodnom dome, aby sa Ion Soreanu aspoň symbolicky po rokoch vrátil domov.

Ľuboš NEPŠINSKÝ

Marka Kukanová

Muž, ktorý zažil zajatecký tábor

Povolačiaci rozkaz bol Michalovi Hospodárovi doručený 1. októbra 1943. S určením k mìnometnej batérii, do Bardejova.

Vypuknutím SNP sa ako vojak slovenskej armády najskôr ocitol v Medzilaborciach a neskôr za obcou Vydráň, kde ich nemeckí vojaci odzbrojili a následne zhromaždili v michalovskej kasárni. Zakrátko nato ich bez zbraní naložili do nákladných vagónov a pod rúškom noci ich pod nacistickými hlavňami deportovali cez Maďarsko do zajateckého

ho tábora Badorf v Nemecku.

Od prvého momentu pracovali na výstavbe úkrytu pre vojenské sanatórium. „Neskôr nás eskortovali na podobné práce do Ludwigsburgu a po mesiaci na práce do nemocnice v Stuttgarte,“ spomína M. Hospodár a dodáva: „V januári 1945 sme sa ocitli v Bratislave na Kuchajde. Budovali sme tu zátarasý až do

príchodu Červenej armády. Domov som sa vrátil 4. júna 1945 cez maďarský Miškovec a naše Slovenské Nové Mesto.“

Michal však po skončení 2. sv. opäť narukoval, aby si dokončil vojenskú základnú službu. „Asi po dvoch týždňoch nás vysunuli strážiť československo-maďarskú hranicu do obce Borša v Trebišovskom okrese. Mimochodom, ubytovaní sme boli v Rákociho kaštieli.“

Civil som si obliekol až 20. decembra 1945 a konečne som opäť

zažil pravé a krásne Vianoce.“

Po oslobodení odišiel M. Hospodár pracovať do Svitú ako kurier v kotolni v Baťovej továrni. Neskôr prešiel k železničnej doprave. Najskôr ako pomocník rušňovodiča a neskôr ako rušňovodič. Za odvedenú prácu získal vyznamenania Najlepší pracovník v doprave a Za dlhodobú prácu v doprave. Je držiteľom mnohých pamätných medailí SZPB, ukrajinskej bratskej MUSUV a diplomov.

Milan URBAN, predseda OBLV SZPB, Trebišov

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 7:** Ján Pöbiš 88 rokov.
- **Bratislava 12:** prof. Vladimír Černušák, CSc. 93 a Veronika Pobeňová 55 rokov.
- **Bratislava 16:** Dominik Jágrík 90 rokov.
- **Bratislava 19:** Magdaléna Nágelová 94 rokov.
- **Bratislava 24:** František Kováčik 93, Dr. Jozef Mazák 88 a Ing. František Dunaj 86 rokov.
- **Badín:** Mária Moravčíková 89 rokov.
- **Banská Bystrica – Uhlisko:** Emília Danišová 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Anna Kavcová 85 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Anna Snopková 92, Ondrej Barto 87, Helena Šajtrochová 84 a Ružena Hešková 82 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda:** Jolana Selecká 75 rokov.
- **Brusno:** Roman Kamenský 40 a Martin Protuš 25 rokov.
- **Brezno 1:** Jaroslav Houška 91 a Judita Vaníková 88 rokov.
- **Bardejov 1:** Ján Hnat 95, Anna Roháčková 92, Juraj Polča 91, Jozef Šoltýs 88 a Andrej Bogol' 75 rokov.
- **Bardejov 2:** Irena Štefančíková 87, Mária Sidimáková 75

- a Mgr. Michal Hudák 70 rokov.
- **Bardejov 3:** Anna Filáková, Anna Mackaničová a Helena Stachová 81, Margita Kažimirová 80 a Terézia Jančoškova 65 rokov.
- **Bardejov 4:** Mária Sudimáková 90 a Ľudmila Sabolová 50 rokov.
- **Bežovce:** Anna Balažová 65 rokov.
- **Budkovce:** Anna Žofčáková 86 rokov.
- **Čaňa:** Margita Karafová 70 a Albert Andres 65 rokov.
- **Hrachovo:** Zuzana Nvošková 90 rokov.
- **Hniezdne:** Ladislav Osvald 65 rokov.
- **Hostie:** Eva Belicová 65 rokov.
- **Hel'pa:** Mária Turčinová 92, Mária Ďuricová 87, Anna Janková 86, Mária Beráková 84, Anna Janková, Anna Maková a Paulína Melková 82, Mária Turčinová 80 a Anna Kubandová 70 rokov.
- **Horná Lehota:** Margita Slivková 75 a Pavol Vereš 70 rokov.
- **Hiadel':** Jozef Golian 75 rokov.
- **Hrabské:** Michal Glitta 70 rokov.

- **Choňkovce:** Anna Krenická 82 rokov.
- **Jovsa:** Anna Dlužaninová 91 rokov.
- **Košice – Staré Mesto:** Emília Kralková 92 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Mária Kováčová 91, Mária Glejdúrová 75 a František Nahalka 65 rokov.
- **Liptovský Trnovec:** Rudolf Radúch 80, Ján Kabzan a Blažej Benčo 70, Vladimír Osacký 60 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Michal Plichta 90 rokov.
- **Levice:** Milan Drahoš 82 rokov.
- **Lučenec 1:** Irena Stanková 84 rokov.
- **Medzibrod:** Mária Vaníková 60 rokov.
- **Myjava:** Anna Křečková 84 a Anna Strnátková 83 rokov.
- **Michalovce:** Ing. Michal Mazúr 89 rokov.
- **Michalovce 2:** Jolana Szatmáryová 81, Mária Gramatová 75 a Lea Pilníková 50 rokov.
- **Pliešovce:** Štefan Kysel' 70 rokov.
- **Pezinok:** Margita Vazanová 86 rokov.
- **Pohronský Bukovec:** Ing. Ivana Vilčeková 55 rokov.
- **Poniky:** Anna Palovičová 75 rokov.
- **Rožňava:** Ladislav Mišenda 75 rokov.
- **Rakovce n/Ondavou:** Mgr. Andrej Ilčík 65 rokov.
- **Sobrance:** Helena Golejová 89 a Mgr. Jana Timočková 45 rokov.
- **Strážske:** Jozef Makar 90 a Ondrej Cehuľa 85 rokov.
- **Stará Turá:** Elena Kovárová 85 rokov.

Ilustr. foto: Bojovník

- **Sliach:** Anna Laskavá 91 rokov.
- **Stráňavy:** Kamil Hruška 81 rokov.
- **Senica:** Gizela Fišerová 91 a Mária Langová 86 rokov.
- **Selce:** Zdeno Almáši 55 rokov.
- **Strelníky:** Dušan Mesiar 70 rokov.
- **Sučany:** Vlasta Sušienková 80 a Ivan Fuljer 65 rokov.
- **Svidník:** Miroslav Nosal' 55 rokov.
- **Snakov:** Anna Daňková 88, Andrej Bobalik 75 a Mária Plaskoňová 65 rokov.
- **Šarišské Čierne:** Jozef Solanič 65 rokov.
- **Tisovec:** Zuzana Struhárová 93 a Mária Ferenčíková 87 rokov.
- **Trenčín 1:** Ing. Štefan Šteflovic' 93, Katarína Breznická a Alžbeta Karyová 91, Michal Lajčák 88 a Nora Guttmannová 84 rokov.
- **Trenčín 2:** Jozefína Brlejšová 95 a Eugénia Kadlečajová 75 rokov.
- **Trhovište:** Mária Papcunová 86 rokov.
- **Vinné:** Anna Makeľová a Irena Lešková 70 rokov.
- **Vyšné Nemecké:** Anna Fenciková 86 a Zuzana Hurová 82 rokov.
- **Zbudza:** Ondrej Mižo 91 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Amália Stehlíková 70 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Mária Kuličová 75 rokov.
- **Zemianske Kostolany:** Zlatica Kabatiarová 91, Katarína Jarošincová 65 a Magdaléna Bebejová 50 rokov.
- **Zborov:** Irena Bačárová 65 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Mária Huliacová 75 a Anna Kukučková 65 rokov.
- **ObľV Žilina:** Anna Králiková 85 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Bardejov 3** s 89-ročnými Jánom Hiščárom a Jurajom Jackaninom.
- **Krajné** s 88-ročným Jánom Ďurišom.
- **Martin – Juh** s 90-ročným Ladislavom Nemčokom.

- **Michalovce 2** s 88-ročným Ing. Jozefom Fedorišinom.
- **Trhovište** s 89-ročnou Zuzanou Varkondovou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Za Gustávom Gavalcom

Dňa 24. októbra 2014 sme sa na cintoríne v Poltári rozlúčili s dlhoročným funkcionárom a členom Mestskej organizácie SZPB v Poltári Gustávom Gavalcom.

Narodil sa 24. mája 1924 v Tisovci a navždy nás opustil 22. októbra 2014. Dožil sa krásnych 90 rokov.

Detstvo prežil v spoločnosti svojich dvoch súrodencov. Miloval hory, rodinu a svoju vlasť.

Do SNP sa zapojil 31. augusta 1944 v priestore Diel Paseky, Muráň pri Tisovci a Diel pri Polhore. Jeho veliteľom bol Anton Semionovič Sadilenko.

Po skončení vojny svoj život prežil v Poltári. Pomáhal svojej ťažko chorej manželke a tešil sa z detí. Pracoval v lesoch. Bol poľovníkom a okrem toho aj včelár, rybár, no predovšetkým miloval ľudí a pracovný kolektív, v ktorom sa tvorili hodnoty pre všetkých. Hory mu dávali prácu a počas Povstania mu poskytovali domov i bezpečie. Gustáv Gavalec bol pracovitý, učenívly a do vysokého veku aj vitálny a činorodý. Svoj spokojný úsmev rozdával ako dar. Za jeho výnimočné vlastnosti bol

ocenovaný mnohými významnými.

Odišiel skromný človek, ktorý má historický podiel na slobode a mieri. Bude nám chýbať, ale zanechal po sebe potomstvo, ktoré má pevné základy jeho poctivých myšlienok a činov.

Odpocívajte v pokoji a sláve, Gusto báči!

Oblasťný výbor SZPB Lučenec a Mestská organizácia SZPB Poltár

S kyticou vdáky

Dňa 14. 10. 2014 si delegácia ObľV SZPB Nové Mesto nad Váhom a delegácia ZO SZPB Stará Turá uctili pri pamätníku v Starej Turej pamiatku partizánskeho veliteľa pplk. I. D. Dibrova, ktorý zahynul 13. 10. 1944 (pred 70 rokmi) pod Javorinou.

Viliam SOLOVIČ, snímka autor

Pri príležitosti 100. výročia narodenia
a 70. výročia úmrtia mjr. Ľudovíta Kukorelliho
Vás v spolupráci so SZPB, KČP východné
Slovensko a KVH Čapajev

pozývame na podujatie

Odkaz Ľudovíta Kukorelliho

Podujatie sa uskutoční 16. 11. 2014 o 14.00 hod.
vo vlastivednom múzeu v Hanušovciach nad Topľou.

Pozvaní hostia:

PhDr. Helena Pažurová, CSc, PhDr. Marek Syrný PhD.,
Ing. Miroslav Spišiak, PhD., Mgr. Peter Šafranko,
Emil Chlapeček, Anna Bergerová, František Zmaržlák,
Juraj Haško a ďalší

Spojeneckí výsadkári v roku 1944

K tohtoročnému 70. výročiu spojeneckých vzdušno-výsadkových operácií v Normandii a v Holandsku pripravilo Múzeum Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši rovnomennú prednášku pre odbornú aj širokú verejnosť.

Zamerala sa na vznik britských a amerických výsadkových jednotiek počas druhej svetovej vojny, na ich výcvik, výstroj a výzbroj. V druhej časti sa sústredila na dve najväčšie anglo-americké vzdušno-výsadkové operácie v roku 1944 – na

operáciu Overlord a operáciu Market-Garden.

Návštevníci videli bohatú fotodokumentáciu a historické filmové záznamy priamo z boja. K dispozícii boli aj uniformy, výstroj a výzbroj britského parashutistu z roku 1944.

70 rokov SNP – činnosť partizánskeho oddielu Signál

Účastníci slávnostného stretnutia. V čele zľava: primátor Roman Matejov a predseda ZO SZPB Ján Mihál.

Dňa 29. októbra 2014 sa uskutočnilo na pôde magistrátu v Dolnom Kubíne slávnostné stretnutie z príležitosti vydania bulletinu „70 rokov SNP – činnosť partizánskeho oddielu Signál“.

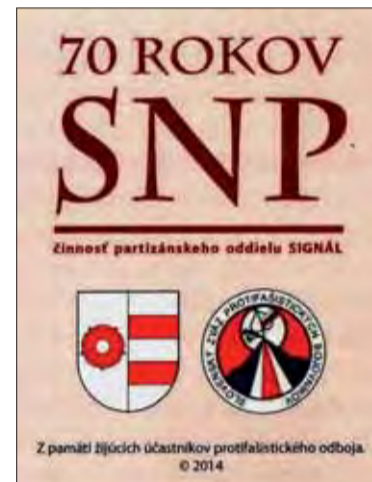
Táto publikácia stručne a výstižne mapuje protifašistickú odboju na Orave a činnosť partizánskeho oddielu Signál, ktorý pôsobil po potlačení SNP v oblasti Chočských vrchov na oravskej i liptovskej strane. Ďalej predstavuje priamych účastníkov partizánskeho odboja a členov partizánskej skupiny Signál a ich bojové cesty počas fašistickej okupácie a tesne po oslobodení.

Zásľuhu na vydaní dokumentu

má Mestský úrad v Dolnom Kubíne na čele s primátorom Romanom Matejovom, za úzkej spolupráce so ZO SZPB v Dolnom Kubíne.

Publikácia sa dostane do škôl a poslúži pri prehlbovaní vedomostí žiakov a študentov na hodinách občianskej náuky a dejepisu. Ďalej bude poskytnutá širokej verejnosti cez Oravskú knižnicu Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne.

Štefan NOVÁK – HDK pri ZO SZPB Dolný Kubín

Ruský balet ako dar

Dňa 16. októbra 2014 sa do Divadla B. S. Timravy v Lučenci so záujmom ponáhľali ľudia z mesta i blízkeho okolia. Na základe pozvánky generálneho konzula SR v Petrohrade Augustína Čisára a mesta Lučenec, v zastúpení primátorkou Alexandrou Pivkovou, dostali totiž možnosť vidieť a precítiť výnimočný umelecký zážitok v podaní ruského baletu z Petrohradského divadla.

Večerná, nezabudnuteľná udalosť bola vyjadrením vďaky gubernátora Petrohradu Georgija Sergejeviča Poltavčenkovi občanom mesta Lučenec a okolia za starostlivosť o pamätníky vojakov Červenej armády, ktorí padli pri oslobodzovaní Lučenca a okolitých dedín.

Dary sa nedávajú len tak pre nič za nič. Podstata tohto je ukrytá v našej histórii:

• 7. 10. 1944 bola v Lučenci jednotka nemeckých vojakov v počte 300 ľudí, 4 malé tanky, 2 malé obrnené vozidlá a 3 štvortonové nákladné autá. V blízkom okolí boli ďalšie

jednotky v počte 200 nemeckých vojakov. 13. 10. 1944 prišlo do Lučenca asi 15 nemeckých tankov (z toho 4 Tigre) a v okolitých dedinách sa sústredilo vyše 2000 nemeckých vojakov 18. SS divízie Horst Wessel. Skoro 3 mesiace sa Nemci držali na tejto dôležitej cestnej a železničnej komunikácii. Po delostreleckej a leteckej príprave útoku Červenej armády, vedenej na obranný systém nepriateľa na severných brehoch rieky Ipel', začali sa 12. 1. 1945 prepravovať cez rieku prvosledové jednotky 35. streleckého zboru a 27. armády genplk. Trofimenka.

• Rozhodujúci prínos pre priame oslobodenie Lučenca priniesol 722. strelecký pluk pod vedením mjr. Merenkova. Ako prvý sa 13. 1. 1945 prebojoval k Lučencu od Opatovej. Okolo obeda 14. 1. 1945 zaútočili vojská 2. ukrajinského frontu pod velením maršala R. J. Malinovského od južnej strany mesta a Lučenec oslobodili. Do okolitých dedín sloboda zavítala do konca januára 1945.

• Pri oslobodzovaní mesta Lučenec padlo 146 červenoarmejcov, 196 Rumunov, 120 občanov Lučenca, 55 Maďarov a 165 Nemcov.

Vďaka sa dá vyjadriť aj majstrovstvom ruského baletu. Baletná scéna Spiaca krásavica – Šípková Ruženka bola ukážkou krásy a citu baletného umenia. Plná sála odmeňovala majstrov búrlivým potleskom; medzi nimi sa tešili aj členovia ZO SZPB z Lučenca a okolitých dedín.

Mária ŠVIKRUHOVÁ, ZO SZPB Cínobaňa

V čom bolo tajomstvo Hitlerovho úspechu

Nedávno som sa zoznámila s prvým dielom Hitlerovho životopisu od Johna Tolanda (napísal pred rokom Maxime Tandonnet vo francúzskom Atlantico), ktorý opierajúc sa o množstvo dokumentov a svedectiev očítých svedkov predstavuje lídra NSDAP takým, akým naozaj bol v osobnom živote: drobnou dušičkou; úbohým karieristom; megalomanom; človekom nespokojným so svojim životom, ktorého sprevádzal neustály neúspech, až kým sa nezačal zaoberať politikou. Bol tiež sexuálnym zvrátencom (zamilovaný do svojej netere, ktorú priviedol k samovražde, a vôbec obľuboval 16-17-ročné dievčatá); nezvyčajným zbabelcom (posadnutým predstavou rakoviny); lenivcom (v kancelárii sa objavoval nie skôr ako na poludnie, nedokázal si prečítať hlásenia), cynickým banditom bez svedomia, nestrániacim sa odstraňovať aj najdávnejších verných súputníkov maniakom vnucujúcim idey, ktorý odmietal brať do úvahy iné myšlienky a realistické názory.

Ako si teda tento hnusný a nie príliš múdry človek dokázal podriaďovať priemyselnú veľmoc Európy číslo jeden a ponoriť svet do ohňa a krvi? Jednoducho. Bol totiž schopným taktikom a manipulantom, mal zvláštny magnetizmus v hlase a pohľade, ktorý

mu umožňoval ovládať davu. Všetci už vedia, že Hitler sa „dvíhal“ na vlne hospodárskeho chaosu (1932 – 6 miliónov nezamestnaných) a sovietskej

hrozby, vrátane zaslepenosti a nečinnosti západných krajín. No i tak prekvapuje rozsah onoho nadržavania mu zo strany vládnucej európskej elity.

Keď nemeckí vojaci obsadili Porýnie 7. marca 1936, Londýn sa ani neobťažoval seriózne zaoberať možnosťou nejakej odvety. A francúzska vláda? Tá sa pridrižovala konzervativizmu, hraničiaceho až s bojazlivosťou. Priamo to potvrdzovali slová generála Gamelina, že „dokonca aj taká obmedzená operácia bola spojená s nepredvídateľným rizikom...“

Čo k tomu neskôr povedal Hitler? Že „ak by Francúzi prijali odvetné opatrenia, boli by sme museli ustúpiť, pretože sme mali nedostatok vojenských zdrojov dokonca aj na slabý odpor...“

Takým bol teda prvý a rozhodujúci krok na ceste k apokalypse. K tej, ktorú zrodila hlúposť, zbabelosť a nečinnosť.

-Vmi- podľa Atlantico, máj 2013

ZRNKÁ HUMORU

Muž so ženou idú táboriť. Postavia stan a večer sa uložia k spánku.

Po nejakom čase sa muž zobudí, prebudí manželku a vraví: „Pozri sa na nebo! Čo vidíš?“

Žena: „Vidím milióny hviezd.“

Muž: „A čo na to hovoríš?“

Žena chvíľu premýšľa a potom povie: „Z hľadiska astronómie sú to milióny galaxií a bilióny možných planét. Astrológia mi hovorí, že Saturn leží v konjunkcii s Levom. Čo sa času týka, usudzujem, že máme 3 hodiny a pár minút. Teologicky, že náš Pán je všemo-

húci a my všetci sme ničotne malí. Meteorologicky mi to vraví, že zajtra bude krásny deň. No a čo to hovorí tebe?“

Muž: „Videne prakticky, niekto nám ukradol stan.“

* * *

Lístok za stieračom zaparkovaného auta:

„Správa pre zlodēja: Nádrž je prázdna, rádio nemám a motor je vylagovaný.“

Druhý deň pribudne ďalší lístok: „Pre majiteľa auta:

Takže kolesá sú ti vlastne tiež na nič.“

„Vonku je tak pekne,“ hovorí muž manželke, „a ty sa trápiš s parketami! Mala by si ísť radšej na vzduch a umyť mi auto.“

* * *

Podozrievavá žena sa pýta: „Môžeš mi vysvetliť, ako sa ti na golier dostal rúž?“

„Nemôžem, neviem. Celkom určite si však pamätám, že som si košeľu dal dole.“

* * *

Horský sprievodca upozorňuje turistky: „Dámy, keby ste na chvíľku zmĺkli, počuli by sme hukot vodopádu.“

Trautmann: ZUB ČASU

...(dokončenie v tajničke)

pomôcky: SEKANS, EIS, ALAP, NATURAL	máčaj	odlišní	nahromadil mletím	●	lós	lad, po nemecky	prírodný, po anglicky	starší slovenský futbalista	●	kovová mriežka v sporáku	opytovacie zámerno	predložka	opica
skratka minúty				dospelá osoba ženského pohlavia					ochotne				
osobné zámerno				nádoby na varenie svetová strana					zákop rýľ, po česky				
2. časť tajničky												odplaty	druh papagája
●	odkroja	bočná strana huslí nemohol				umyt, po česky podstatná zmena					značka rádia	daj do ruky	
ušľahaná pena z bielkov					het st. značka hodínok					čistil pránim podstavec			
druh zeleniny				odpratávajú rýpaním odstraň					nočný vták veru, naozaj				
EČV Rimavskej Soboty			orol, po česky zn. čistiaceho prášku					základná tekutina skratka strany					dezinfikuj sýrou
omámil							geometrická funkcia uhla EČV Senice						
1. časť tajničky													
dravý vták					zistoval rozmer								značka erbia

Správne vylúštenie tajničky z č. 21 znie: **...nesmie platiť viac ako zákony. Knihu posielame Petrovi Tóthovi do Komárna.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

BOJOVNÍK

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktor Dr. Vladimír Mikunda, editor Dr. Vladimír Dobrovič, redaktorka Mgr. Adriana Mikundová, tel. 02/38 10 49 48, e-mail sefredaktor@szpb.sk • Internet: http://www.szpb.sk, e-mail sekretariat@szpb.sk • sekretariat@szpb.sk, redakcia: zlata.haringova@szpb.sk • Redakčná rada: predseda – Viliam Solovič, tajomník Dr. Vladimír Dobrovič, členovia – Doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSC, JUDr. Ján Fančovič, Dr. Anton Hoffmann, Mgr. Ľubomír Jančo, Doc. PhDr. Viliam Longauer, CSC, JUDr. Jozef Púpala, PaedDr. Jozef Rodák • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • IČO 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografi e sa nevracajú • Vychádza dvoj týždne, cena jedného čísla 0,44 € • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Námestie slobody 27, 810 05 Bratislava, e-mail: zahranicna.tlac@slopostas.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegrasso, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS, s.r.o., Dostojevského rad 1, 811 09 Bratislava. Ročník XXXVIII (LIX) • Podávanie novinových zásielok povolené Riaditeľom pôst pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštou Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • Evidenčné číslo: EV 204/08

HISTORICKÝ KALENDÁR

16. november 1943 – V boji o Ovruč padol partizánsky veliteľ kpt. Ján Nálepka a ďalších päť členov jeho oddielu. 24. marca 1944 prešli Slováci z jeho skupiny do 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR vo Vasil'kove.

16. november 1944 – Nemci vydrancovali a vypálili Skýcov.

17. november 1939 – Nemeckí nacisti zatvorili české vysoké školy, 9 študentov popravili a niekoľko tisíc poslali do koncentračných táborov.

17. november 1941 – Hlavný stan ZSSR vydáva rozkaz číslo 0428, na základe ktorého sa nariaďovalo zbaviť nemeckú armádu „možnosti rozmiestňovať sa v dedinách a mestách, vyhnať nemeckých okupantov zo všetkých sídiel do chladu poľných podmienok, vykúriť ich zo všetkých obydlií a teplých miest a prinútiť ich mrznúť pod nehom“. Konkrétne sa tiež predpisovalo „ničť a do tla páliť všetky usadlosti v tyle nemeckých vojsk do hĺbky 40–60 km od prvej frontovej línie a 20–30 km vpravo i vľavo od ciest“.

17.–18. novembra 1951 – Uskutočnila sa zlučovacia konferencia Zväzu bojovníkov za slobodu, ktorý združoval účastníkov národnoslobodzovacieho a protifašistického odboja I. a II. svetovej vojny v Česku a Zväzu ľudových protifašistických bojovníkov, ktorý združoval obdobne účastníkov na Slovensku. **Vyššie 200 delegátov prijalo jednotný názov Zväz protifašistických bojovníkov.**

18. november 1943 – Briti súhlasia s prepustením čs. stíhačov a jedného dôstojníka pozemnej leteckej služby zo zväzku RAF 20 a tí 21. 2. 1944 odplávali do ZSSR. Veliteľom sa stal škpt. František Fajtl.

19. november 1944 – Tokaják. Tento vojnový zločin patrí k najhorším nacistickým represáliám na Slovensku.

21. november 1941 – V Leningrade sú zavedené najnižšie dávky chleba na deň: robotníci 250 gr, ostatní 125 gr.

22. november 1941 – Začala sa používať ľadová trasa do Leningradu po Ladožskom jazere.

22.–26. november 1943 – Na ceste do Teheránu sa Roosevelt a Churchill zastavili v Káhire, kde sa stretli so šéfom čínskej vlády Čankajškom. Táto konferencia nadväzovala na rokovanie medzi Churchillom a Rooseveltom v Casablance (14.–26. januára 1943), ktorí sa dohodli, že budú trvať na bezpodmienečnej kapitulácii Nemecka, Talianska a Japonska. Prerokovali tu aj prípravu operácií v Tichomorí.

Na konferencii v Káhire boli nastolované heslá, že vojna na Ďalekom východe sa vedie preto, aby Japonsko bolo potrestané. Bolo tu dohodnuté, že Japonsku budú odobraté všetky ostrovy v Tichom oceáne, ktoré získalo po prvej svetovej vojne, ako aj všetky územia, ktoré získalo na úkor Číny od svojej prvej vojny v Číne v roku 1894.

Aj z tohto je vidieť, kto má dnes pravdu v japonsko-čínskom spore o ostrovy Senkaku, resp. Tiao-jü-tao.

22. november 1945 – Národné zhromaždenie ratifikovalo zmluvu medzi ČSR a ZSSR z 29. júna 1945 o odovzdaní Zakarpatskej Ukrajiny do zostavy ZSSR.

23. november 1939 – Hitler zvolal vedúcich dôstojníkov jednotlivých zbraní, pochválil ich odbornú schopnosť a zdôraznil, že ak chce Nemcko získať pre seba životne dôležitý priestor, konflikt na západe sa musí premeniť na regulárnu vojnu. Akákoľvek iná cesta by vraj znamenala smrť národa.

Hitler na tejto schôdzke hovoril už celkom otvorene o svojej genialite a neomylnosti: „Nikdy nikto nedosiahol to, čo som dosiahol ja,“ volal a dodal: „Osud ríše celkom závisí odo mňa. Budem podľa toho konať.“

23. november 1943 – Prijatie Vianočnej dohody o vytvorení SNR a o cieľoch odboja medzi komunistickým a nekomunistickým odbojom.

23. november 1944 – Medzi obcami Habura a Borov sa cez frontovú líniu prebili niektoré jednotky partizánskeho zväzku Čapajev. Padol náčelník štábu L. Kukorelli.

24. november 1940 – Slovenská republika pristupuje k Paktu troch mocností.

25. november 1941 – Edvard Beneš v prejave v Štátnej rade (podľa G. Husáka „s falošnou skromnosťou“) hovorí: „Bud' me si všetci vedomí, že tu za hranicami sme iba nepatrnou časťou národa, že ťarchu odboja vo všetkých smeroch nesie náš ľud doma... my sme tu v zahraničí iba správnym výrazom jeho snáh, jeho citov a jeho politických želaní a plánov. Nevmyšľajme sa nikto z nás ani politikov, ani vojakov do úloh nejakých osloboditeľov.“

25. november 1944 – Na území suverénneho Československa 600 delegátov pod ochranou armády prijalo manifest o obnovení jednoty Zakarpatskej Ukrajiny so sovietskou Ukrajinou. Čiže išlo o obnovenie toho, čo nikdy neexistovalo! Emigrantská vláda ČSR bola postavená pred hotový fakt, hoci Beneš v roku 1943 Podkarpatskú Rus Stalinovi osobne ponúkol.

26. november 1944 – Oslobodené sú Humenné, Michalovce a Medzilaborce.

27. november 1942 – Francúzske námorníctvo na rozkaz admirála Jean de Laborde potopilo 73 lodí svojho vojnového loďstva, sústredeneho v prístave Toulon, aby ich nezískali do rúk nemecké okupačné jednotky.

27. november 1944 – Oslobodený je Svidník.